

3
-
3
-
2
0
1
0

2
4
3
6
/
0
0
0
2
9
6
9
8

NO. 1 M. NED. AARDOLIE MAATSCHAPPIJ

Wet Milieubeheer

Beschikking

Aanvrager : Nederlandse Aardolie Maatschappij
Aangevraagde activiteiten : Het injecteren van injectiewater in leeggeproduceerde gasvelden in Twente. Dit injectiewater komt vrij bij de winning en behandeling van aardolie afkomstig uit het Schoonebeker olieveld.
Locatie : nabij de Loweg
Datum ontvangst aanvraag : 28 september 2009
Datum beschikking : 24 maart 2010
Kenmerk : 2010/0054507
Projectnummer : 19922/O1/V

3
-
3
-
2
0
1
0

2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
6
9
9

Colofon

Adresgegevens

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 75 00
www.overijssel.nl
posthus@overijssel.nl

NO : M : NO-13 NRM-04 / 0000000000

0
-
3
-
2
0
1
0
2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
7
0
0

M.B. : W. : 2010 : 0110 : W. : 00

Inhoudsopgave

1	AANVRAAG	5
1.1	Aanvraag	5
1.2	Ligging en activiteiten	5
2	PROCEDUREEL	5
2.1	Bevoegd gezag Wm	5
2.2	Bevoegd gezag Lbb	5
2.3	Coördinatie	6
2.4	Vorbereiding	6
3	Ontwerpbeschikking.....	6
4	SAMENHANG MET OVERIGE WET- EN REGELGEVING	21
4.1	Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit)	21
4.2	Milieu-effectrapportage (m.e.r.)	21
4.3	Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998)	22
4.4	Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro)	22
5	Vergunningensituatie	22
6	Toetsingskader Wet milieubeheer	23
6.1	Algemeen	23
6.2	Best beschikbare technieken (BBT)	23
6.3	Landelijk afvalbeheerplan	23
6.4	Acceptatie & Verwerking beleid en Administratieve Organisatie & Interne Controle	25
6.5	CONCLUSIE Wm	26
7	ONTHEFFING Lozingenbesluit bodembeheer (Lbb).....	26
7.1	Algemeen	26
7.2	Waterstromen	27
7.3	Termijn van de ontheffing	27
7.4	CONCLUSIE Lbb	27
8	EINDCONCLUSIE	27
9	BESLUIT	28
	WIJ HEBBEN HET VOORNEMEN:	28

0
-
3
-
2
0
1
0

2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
7
0
1

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 AANVRAAG

1.1 **Aanvraag**

Op 28 september 2009, geregistreerd onder onze kenmerken 2009/0148467 en 2009/0148388, hebben wij een aanvraag ontvangen van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) voor een vergunning als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer (Wm) en een ontheffing van artikel 25 van het Lozingenbesluit bodembescherming (Lbb). De verandering betreft het injecteren van meegeproduceerde waterige vloeibare afvalstoffen (hierna te noemen injectiewater) in de diepe ondergrond. Dit injectiewater komt vrij bij de winning en behandeling van aardolie dat afkomstig is uit het Schoonebeker olieveld.

Op 25 november 2009 hebben wij een wijziging (ons kenmerk: 2009/0186554) van de genoemde kadastrale gegevens in het aanvraagformulier ontvangen. Het betreft een verbetering van de kadastrale weergave en geen daadwerkelijke locatiewijziging.

De waterinjectie vindt plaats in voormalige gasvelden in Twente in de provincie Overijssel.

De vergunning Wet milieubeheer en ontheffing Lozingenbesluit bodembescherming zijn aangevraagd voor onbepaalde tijd.

1.2 **Ligging en activiteiten**

De inrichting is gelegen nabij de Loweg te Oldenzaal, kadastraal bekend: gemeente Oldenzaal, sectie H, nummers 54, 56 en 527. Op de bij de aanvraag gevoegde tekening(en) is de omvang van de inrichting weergegeven en is te zien waar de grens van de inrichting is gelegen. De aanvraag heeft betrekking op het veranderen en in werking hebben van een inrichting die na de verandering tot doel heeft injectie in de diepe ondergrond van injectiewater, dat na behandeling in een oliebehandelingsinstallatie (OBI) vrijkomt bij de oliewinning uit het Schoonebeker olieveld. De OBI staat op een locatie van NAM in Schoonebeek en maakt geen onderdeel uit van deze inrichting.

2 PROCEDUREEL

2.1 **Bevoegd gezag Wm**

Volgens het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb) behorende bij de Wm, valt de inrichting onder de categorie 28.4, onder f, uit het Ivb. Dit bepaalt samen met artikel 8.2 van de Wm, dat wij het bevoegd gezag zijn.

2.2 **Bevoegd gezag Lbb**

Artikel 3, tweede lid sub c, van het Lbb, wijst voor de toepassing daarvan als bevoegd gezag het bestuursorgaan aan dat op grond van artikel 8.2 van de Wm bevoegd is te beslissen op een aanvraag om vergunning in het kader van de Wm. Daarom zijn wij voor het verlenen van de ontheffing van het Lbb, bevoegd gezag.

2.3 **Coördinatie**

In de aanbiedingsbrief van de geïntegreerde aanvraag verzoekt de aanvrager ons, gelet op de inhoudelijke samenhang, de coördinatie te voeren voor het verlenen van de gevraagde vergunningen. Dit verzoek is door ons gehonoreerd en de inhoudelijke en procedurele behandeling is op elkaar afgestemd. Wij zijn bevoegd voor het injecteren van injectiewater in de diepe ondergrond en het verlenen van een ontheffing van het Lbb. De Minister van Economische zaken is bevoegd om te oordelen over de bovengrondse milieuaspecten zoals geluid, bodem, lucht en externe veiligheid. Om reden van eenduidigheid hebben wij in de publicaties aangegeven dat eventuele zienswijzen bij ons ingediend kunnen worden, waarna wij voor de verdere verzending naar de Minister van Economische Zaken zorg zullen dragen.

2.4 **Vorbereiding**

De voorbereiding van de (ontwerp)beschikking heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de afdeling 3.4 van de Awb en afdeling 13.2 van de Wm.

3 **Ontwerpbeschikking.**

Overeenkomstig de desbetreffende bepalingen in de Wet milieubeheer hebben wij VROM-Inspectie, Regio Oost te Arnhem, Burgemeester en Wethouders van Gemeente Oldenzaal en het dagelijks bestuur van Regio Twente in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen met betrekking tot de ontwerpbeschikking.

De adviseurs hebben geen gebruik gemaakt van de geboden gelegenheid advies uit te brengen.

De ontwerpbeschikking heeft vanaf 23 december 2009 gedurende zes weken ter inzage gelegen in het Provinciehuis van Overijssel en in het gemeentehuis van Oldenzaal. Tijdens de termijn voor het inbrengen van zienswijzen is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

3.1 **Ontvangen zienswijzen ten aanzien van de ontwerpbeschikking.**

Naar aanleiding van de ontwerpbeschikking hebben wij zienswijzen ontvangen van:

- ARAG Rechtsbijstand (hierna: reclamant A) namens de heer P.J. Leussink per brief (ons kenmerk: 2010/0021912), ontvangen op 3 februari 2010;
- ARAG Rechtsbijstand namens de heer P.J. Leussink per brief (ons kenmerk: 2010/0021961), ontvangen op 3 februari 2010;
- Henk Steggink (hierna: reclamant B) per brief (ons kenmerk: 2010/0021271), ontvangen op 2 februari 2010 en aangevuld met kopieën per brief (ons kenmerk: 2010/0023834), ontvangen op 5 februari 2010;
- Wil Grose (hierna: reclamant C) per brief (ons kenmerk: 2010/0021271), ontvangen op 2 februari 2010;
- M.H. Middelkamp (hierna: reclamant D) namens J. Leussink per fax (ons kenmerk: 2010/0022047), ontvangen op 2 februari 2010 om 23:13 uur;
- Fam. Wanschers, J.H.M. Vrijkorte, Fam. Velthuis, J. Leussink en J. Segerink (hierna: reclamant E) per brief (ons kenmerk: 2010/0021103), ontvangen op 2 februari 2010.

3.2 **Ontvankelijkheid.**

De zienswijzen van reclamanten hebben wij tijdig ontvangen en zijn derhalve ontvankelijk.

3.3 Zienswijzen.

3.3.1 Reclamant A

- a.) *De zienswijze heeft betrekking op voorschrift 3.1.1. Gelet op voorschrift 3.1.1. is er sprake van een éénmalige evaluatie. Pas, in het belang van het milieu en omdat er nog geen soortgelijke vergunning in het verleden is verleend en vergelijkingsmateriaal derhalve nog niet voorhanden is alsmede gelet op het feit dat u voornemens bent de vergunning voor onbepaalde tijd af te geven, voorschrift 3.1.1. zodanig aan dat er een regelmatige evaluatie met bijbehorende frequentie wordt opgenomen.*

Antwoord:
 Conform de vergunningsaanvraag en het Waterinjectie Management Plan wordt, binnen de inrichting Rossum-Weerselo 6, gedurende 4 jaar injectiewater geïnjecteerd in waterinjectieput ROW-9. Drie jaar na de start van het injecteren van injectiewater in deze waterinjectieput vindt een evaluatie plaats. Wanneer na 4 jaar injectie in waterinjectieput ROW-9 stopt, zal begonnen worden met injectie in waterinjectieput ROW-6.

De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigingen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

- b.) *De zienswijze heeft betrekking op de aspecten lichthinder, lucht en geluid. Lichthinder: Schrap de woorden "zoveel mogelijk" uit voorschrift A3 zodat zekerheid wordt gegeven dat er geen lichthinder van de inrichting ondervonden wordt.*

Lucht: Verander voorschrift C1 dusdanig dat in het belang van het milieu het gebruik van flensverbindingen in leidingen, waardoor geurverwekkende vloeistoffen worden getransporteerd, wordt verboden.

Geluid: Wijzig voorschrift E5 zodanig dat geluidsmetingen en zonodig berekeningen dienen te geschieden door een onafhankelijke derde, temeer omdat tot op heden een soortgelijke vergunning niet is afgegeven en enig vergelijkingsmateriaal terzake ontbreekt.

Antwoord:
 Ten aanzien van deze ingediende zienswijzen merken wij het volgende op. De Minister van Economische Zaken (EZ) is ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer bevoegd te beslissen op deze aanvraag, voorzover het betreft de bovengronds gelegen inrichting. Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning die door de Minister van EZ is opgesteld.

3.3.2 Reclamanten B en C

De ingekomen zienswijzen van reclamanten B en C zijn gelijk aan elkaar en vatten wij als volgt samen:

- a.) *Voor de daadwerkelijke goedkeuring of het verlenen van vergunningen dienen de gemeenten Dinkelland en Oldenzaal eventuele gevolgen betreffende de volksgezondheid, milieuschade of andere schadevormen juridisch goed af te schermen.*

Antwoord
 Het bevoegd gezag voor het verlenen van de Wm vergunningen zijn de Provincie Overijssel en het Ministerie van Economische Zaken. De aanvragen zijn door beide overheden getoetst aan het belang van de bescherming van het milieu. Daarom zijn er voorschriften gesteld om schade te voorkomen danwel te beperken. Daarnaast is de milieuaansprakelijkheid rechtstreeks gereguleerd via de Wet milieubeheer (hoofdstuk 17). Toetsing van de juridische consequenties in geval van schade is niet aan de orde bij het verlenen van de Wm vergunning.

Deze zienswijze geeft ons geen aanleiding om de beschikking te wijzigen ten opzichte van de ontwerpbeschikking.

- b.) *Bij vergunningverlening wordt waarschijnlijk de Europese regelgeving overtreden omdat het injectiewater uit Schoonebeek uit een andere laagsoort komt dan waar het in Twente wordt*

geïnjecteerd.

Antwoord

Niet duidelijk is welke (specifiek) Europese regels worden bedoeld in deze zienswijze. Zoals aangegeven in de ontwerpbeschikkingen wordt het algemene beleidskader voor het injecteren van afvalstoffen in de diepe ondergrond gevormd door het Landelijk afvalbeheersplan 2009-2021 (LAP-2). Met het opstellen van LAP-2 is uitvoering gegeven aan Europese richtlijnen. In het LAP-2 wordt gesteld dat wanneer formatiewater uit een vergelijkbare formatie komt, aangenomen mag worden dat de aard van de aanwezige natuurlijke verontreinigingen vergelijkbaar is met de plaats waar injectie plaatsvindt.

LAP-2 eist ook dat als onderdeel van de doelmatigheidstoets een afwegingsmethodiek doorlopen moet worden. De NAM heeft onderzoeks- en adviesbureau CE te Delft opdracht gegeven om een afwegingsmethodiek te ontwikkelen waarmee de effecten van waterinjectie vergeleken kunnen worden met die van alternatieve verwerkingsmethodieken. Deze afwegingsmethodiek is in de vergunningsverleningspraktijk inmiddels een aantal malen toegepast, zoals in de provincies Friesland en Drenthe, en heeft zijn waarde bewezen. Tevens heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage dit instrument op verzoek van de Provincie Drenthe beoordeeld en toepasbaar geacht binnen de olie- en gasindustrie. In deze afwegingsmethodiek (Met water de diepte in - Afwegingsmethodiek voor vergunningen rond diepe injectie van waterstromen van olie- en gaswinning CE Delft, oktober 2004) staat onder andere beschreven dat de bodemeigenheid (vergelijkbare formatie) moet worden vastgesteld door initiatiefnemer (NAM) en overheden. In de Milieu Effect Rapportage (MER) is deze afwegingsmethodiek toegepast.

Hoofdstuk 18 (§18.4.4 en §18.4.8) van de MER vermeldt dat bij waterinjectie in de uitgeputte gasvelden in Twente, het water zal terechtkomen in andere formaties dan waaruit de olie en het productiewater opgepompt zijn. Het olie-watermengsel uit het olieveld Schoonebeek is afkomstig uit de Bentheim-formatie (Bentheimer zandsteenlaag) op ongeveer 800 meter diepte. De waterinjectie in de lege gasvelden in Twente vindt plaats in de Zechstein en Carboon formaties op een diepte tussen 1100 en 2500 meter. Daarmee zijn de formaties geologisch verschillend, maar technisch vergelijkbaar omdat:

- het afgesloten poreuze formaties zijn en van nature het vermogen hebben gassen en vloeistoffen zoals olie en water op te slaan;
- uit onderzoek naar de vergelijkbaarheid van de kwaliteit van het injectiewater afkomstig uit het olieveld Schoonebeek en het formatiewater uit de ontvangende ondergrond blijkt dat deze goed vergelijkbaar zijn en daarmee de kwaliteit van de ontvangende ondergrond niet verslechteren. (vgl. tabel 6 van hoofdstuk 3.3.2 van de aanvraag)

Deze zienswijze geeft ons geen aanleiding om de beschikking te wijzigen ten opzichte van de ontwerpbeschikking.

- c.) *Het chemisch vervuilde water en de chemisch opgeloste reststoffen kunnen naar de oppervlakte (biosfeer) komen via:*
- *mogelijk ontstane scheuren in afdekkende en afsluitende zoutlaag boven het gasveld;*
 - *omringende waterlagen naast het gasveld;*
 - *aangetaste scheidende lagen.*

Antwoord

Zoals beschreven in hoofdstuk 18 (§18.8.4) van de MER heeft de NAM jarenlange ervaring met het injecteren van water in zowel zandsteen- als kalksteenformaties en eventuele geochemische reacties. Waterinjectie wordt al sinds lange tijd op verschillende plaatsen toegepast. Een voorbeeld hiervan is het Dalen veld waar water is geïnjecteerd dat vrijkwam bij de gaswinning in Twente. De reservoirs hebben ter plaatse van de voormalige gas- en olievoorraden aan de bovenzijde een ondoorlatende laag (halietlaag). Deze laag heeft ervoor gezorgd dat de voorraden van gas of olie zich in het reservoir konden verzamelen. Zo lang deze laag niet wordt aangetast, kan het water niet doordringen tot de biosfeer. Aantasting van deze ondoorlatende laag is mogelijk door chemische reacties, oplossen in

3
0
-
3
-
2
0
1
0

2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
7
0
5

WATERINJECTIE / ONDERGROND / ONTWERP / BESCHIKKING

het water of door een te hoge druk waarop scheurvorming ontstaat. Uit andere velden is bekend – hetgeen voor onderhavige project wederom getoetst is (zie zienswijze b) – dat de chemische samenstelling van het te injecteren water geen chemische reactie geeft tussen injectiewater en de ondoorlatende laag. De scheidende laag zal dan ook niet of nauwelijks oplossen in het injectiewater.

De vergunningsaanvraag is ingericht aan de hand van het waterinjectieprotocol, conform afspraak tussen de NAM, het ministerie van Economische Zaken en een aantal Provincies. Dit protocol richt zich vooral op het behoud van de afschermdende eigenschappen van de afsluitende laag boven het injectiereservoir. Het doel van dit protocol is te komen tot een betrouwbare voorspelling van het gedrag in de diepe ondergrond van het geïnjecteerde water en het afsluitende vermogen (integriteit) van de bovenliggende lagen. Op basis van formatiesterkte-testen en reservoirmodellering zijn injectiesnelheden en injectiedrukken als functie van de tijd dusdanig gekozen dat het geïnjecteerde injectiewater niet zal doorbreken naar andere formaties. Hierbij is ervoor gezorgd dat de ondergrondse putdruk, ter hoogte van het reservoir, veel lager zal zijn dan de relatief hoge, minimale horizontale spanning (conservatieve maat voor de scheursterkte van het gesteente) van de afsluitende halietlaag. Om dit te garanderen zijn afzonderlijke maximale pompdrukken vastgesteld voor de verschillende waterinjectieputten.

Om vervolgens de conditie en daarmee de integriteit van het reservoir te blijven monitoren vindt er een aantal samenhangende controle-activiteiten plaats. Deze activiteiten worden omschreven in het Waterinjectie Management Plan. Hierin staat dat door middel van modellering de injectiedrukken tot stand zijn gekomen en dat deze modellering jaarlijks gekalibreerd wordt met behulp van formatiesterkte-testen. Tevens staat hierin dat de injectiedrukken, injectiehoeveelheden en de samenstelling van het injectiewater periodiek gemonitord worden. Het Waterinjectie Management Plan is opgenomen in de vergunningaanvraag.

Wij hebben in de ontwerpbeschikking met betrekking tot het uitvoeren van het Waterinjectie Management Plan en daarmee het beheersen van de reservoirintegriteit voorschriften opgenomen.

Deze zienswijze geeft ons geen aanleiding om de beschikking te wijzigen ten opzichte van de ontwerpbeschikking.

- d.) *Risico's van waterinjectie op de lange termijn zijn:*
- *mogelijke lekkage uit het reservoir;*
 - *mogelijke bodemdaling;*
 - *aardbevingen.*

Antwoord:

Lekkage reservoir:

Gedurende waterinjectie zal de ondergrondse putdruk ter hoogte van het reservoir, veel lager zijn dan de minimale horizontale spanning van de afsluitende halietlaag. Hierdoor is de kans op scheurvorming in de afsluitende laag en daarmee lekkage uit het reservoir nihil. Om dit te garanderen wordt de putdruk continu gemeten en is voor elke put een maximale pompdruk vastgesteld. Zodra een pompdruk boven deze druklimiet uitkomt, wordt de pomp automatisch stopgezet.

Na beëindiging van de waterinjectie is de reservoirdruk lager dan de oorspronkelijke gasdruk (de druk voor aanvang van de gasproductie in het reservoir). Hierdoor zal de druk binnen het reservoir lager blijven dan in de aangrenzende lagen en zal er geen water kunnen weglekken uit het reservoir.

Een en ander is terug te vinden in hoofdstuk 18 (§18.8.4) van de MER.

Bodemdaling:

0
-
3
-
2
0
1
0
2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
7
0
0
6

MID - N - NOTIS - NTWMOG / 000000000000

Bij het injecteren van injectiewater zal geen bodemdaling optreden. Het injecteren van water in lege gasvelden kan een bodemstijging veroorzaken. Om dit te voorkomen zijn in de vergunning drukken opgenomen die onder de oorspronkelijke reservoirdruk liggen en nauwlettend worden gemonitord. Het gevolg is dat aan de oppervlakte niet of nauwelijks een bodemstijging meetbaar zal zijn. Dit wordt nog eens bevestigd door het feit dat tijdens de gaswinning een zeer geringe bodemdaling heeft plaatsgevonden.

Aardbevingen/-trillingen:

Sinds 1990 worden door het KNMI metingen gedaan naar aardtrillingen. In de velden in Twente, ook tijdens productie van deze aardgasvelden, (Tubbergen Mander, Tubbergen en Rossum Weerselo) zijn nog nooit trillingen geregistreerd.

Ook waterinjectie in vergelijkbare gasreservoirs in Drenthe heeft niet geleid tot een meetbare bodemdaling en het KNMI heeft hier geen voelbare aardtrillingen waargenomen.

Een en ander over bodemdaling/stijging en aardbevingen/-trillingen zijn terug te vinden in hoofdstuk 18 (§18.8.5) van de MER. Ook dit potentieel aspect van waterinjectie wordt – onder meer via het Meetplan bodembeweging – periodiek gecontroleerd.

Deze zienswijze geeft ons geen aanleiding om de beschikking te wijzigen ten opzichte van de ontwerpbeschikking.

- e.) *In tegenstelling tot wat in het MER-rapport staat wordt wel aantasting verwacht van de bovenliggende en afsluitende zoutlaag door reactie tussen het stoomwater (zoetwater) en het zout.*

Antwoord

De basis van deze zienswijze c.q. aanname is onbekend. Voor een inhoudelijke beantwoording wordt verwezen naar zienswijze h.

- f.) *NAM noemt de formaties waaruit olie wordt gewonnen (Schoonebeek) gelijksoortig aan de formatie waarin injectiewater wordt geïnjecteerd (Twente gasvelden). Dit is niet correct, niet alleen de poreuze olie/gaslaag is verschillend (zandsteenlaag versus kalksteenlaag), ook de bovenliggende afsluitlagen zijn verschillend (kleilaag versus zoutlaag).*

Antwoord

Zie beantwoording van zienswijze van reclamant B en C, onderdeel b.

- g.) *Het MER-rapport geeft aan dat er haarscheurtjes ontstaan in het poreuze gesteente door de hoge fracturende injectiedrukken. Een fabeltje, dat wordt bevestigd door het Waterinjectie Management Plan dat nu scheuren vermeldt in het reservoir. Scheuren groeien uit tot één platte holle ruimte. Dit geschiedt ter plaatse van de injectiebuis op de hoogste plaats van het grensvlak met de bovenliggende zoutlaag. Bij het vormen van deze platte holle ruimte kunnen aardschokken optreden.*

Antwoord

De NAM en toezichhouders van Economische Zaken en Staatstoezicht op de Mijnen hebben veel ervaring met de effecten van het stimuleren van gasproductie door het aanbrengen van kleine scheuren in gasreservoirs. Dit geldt ook voor gasreservoirs die geologisch vergelijkbaar zijn met de gasvelden in Twente. Tijdens deze zogenaamde "frac"-operaties zijn geen voelbare aardtrillingen voorgekomen. Op basis van deze ervaringen zal het eventueel creëren van kleine scheuren in de Twentse gasvelden tijdens waterinjectie ook niet leiden tot voelbare aardtrillingen.

Bij 'frac'-operaties groeien de kleine scheuren overigens in een verticaal vlak. Aangezien de geplande waterdruk in een scheur veel lager is dan de minimale spanning in de zoutlaag, kan een scheur niet verder 'groeien' wanneer deze de bovenliggende afsluitende zoutlaag heeft bereikt. Daarom zullen geen horizontale scheuren ontstaan in het grensvlak met de bovenliggende zoutlaag.

Om de conditie en daarmee de integriteit van het reservoir te blijven monitoren, is het Waterinjectie Management Plan aan de vergunning verbonden.

Deze zienswijze geeft ons geen aanleiding om de beschikking te wijzigen ten opzichte van de ontwerpbeschikking.

- h.) Door gecondenseerd stoom en formatiewater uit Schoonebeek (onverzadigd zout water) te injecteren zal de afsluitende zoutlaag oplossen. Dit oplossen van de bovenliggende afsluitende zoutlaag staat niet vermeld in het MER-rapport. Mogelijk zullen er door het oplossen van zout holle ruimten ontstaan in de omgeving van de injectiebuis waarin gas zich zal ophopen. Als deze holle ruimten instorten zal het gas in luttele seconden danwel minuten naar de oppervlakte spuiten. Hiermee is de kans aanwezig dat er aan het oppervlak een horizontaal uitgestrekt explosief mengsel ontstaat. Bij ontsteking van dit mengsel zullen vele km2 volledig verschroeien met alle nadelige gevolgen van dien.*

Antwoord

De ervaringen met waterinjectie die de laatste decennia zijn opgedaan zijn in de voorgaande zienswijzen reeds weergegeven.

Geïnjecteerd water kan via de poriën en kleine scheuren in het reservoirgesteente in contact komen met de afsluitende zoutlaag aan de bovenzijde van het reservoir en in geringe mate oplossen. Echter het oppervlak waar onverzadigd water in contact kan komen met steenzout is vrij gering. Daardoor kunnen significante holtes door uitspoeling inclusief de bijbehorende effecten niet ontstaan. De uitvoering en monitoring van het Waterinjectie Management Plan borgt dat er zich geen scheuren vormen die doordringen in de afsluitende zoutlaag. Extra contact met het steenzout wordt hiermee beperkt.

Deze zienswijze geeft ons geen aanleiding om de beschikking te wijzigen ten opzichte van de ontwerpbeschikking.

3.3.3 Reclamant D

- a.) *Reclamant stelt dat de bekendmaking/mededeling over de ontwerp-beschikking niet correct is geschied. Er is niet voldaan aan hoofdstuk 13 van de Wet Milieubeheer. Zowel de beschikking als ook de openbare kennisgeving waren niet op de website van de Provincie Overijssel (www.overijssel.nl en <http://provincie.overijssel.nl/kennisgevingen>) te vinden en te downloaden. Reclamant kon hierdoor niet precies nagegaan wat de inzage termijn was en de periode waarbinnen zienswijzen konden worden ingediend. Tevens kon er geen beeld worden verkregen van de inhoud van de ontwerpbeschikking. Reclamant geeft aan dat zijn cliënt in zijn belangen is geschaad door de gang van zaken en geeft aan dat het normaal gebruik is dat de documenten op de website worden gepubliceerd. Nu dit niet correct heeft plaatsgevonden kan het zijn dat anderen ook in hun belangen zijn geschaad. Dit gebrek kan niet met toepassing van 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht worden gepasseerd.*

Antwoord:

Uit controle op de website <http://provincie.overijssel.nl/kennisgevingen> blijkt dat zowel de ontwerpbeschikking als de openbare kennisgeving op de website staan en hebben gestaan. Daarnaast merken wij op dat noch in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) noch in de Wet milieubeheer een verplichting is neergelegd tot kennisgeving van het ontwerpbesluit op internet.

Het door reclamant aangehaalde artikel 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing op het bevoegd gezag dat een beschikking neemt. Het geeft de bestuursrechter mogelijkheden om in geval van gebleken vormfouten de beschikking toch in stand te houden wanneer belanghebbenden niet zijn benadeeld. Hoewel wij van mening zijn dat er geen vormfouten zijn gemaakt, komt ons het oordeel daarover niet toe.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- b.) *Reclamant geeft aan dat niet alle gebruikers van gebouwde eigendommen als bedoeld in artikel 13.4, aanhef en onder b, van de Wet milieubeheer (Wm), een niet op naam gestelde kennisgeving hebben ontvangen en dat een lijst daarvan niet bij de stukken die ter visie lagen is gevoegd.*

Antwoord:

voldoet aan de daarvoor geldende Mijnbouwwetgeving. Bovendien wordt regelmatige (corrosie) monitoring van de injectiebuis gezien als BBT. NAM zal de injectiebuis regelmatig controleren. Indien nodig zal de injectiebuis worden vervangen.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- g.) *Reclamant is van mening dat de aangevraagde activiteiten in strijd zijn met het bestemmingsplan*

Artikel 8.10 van de Wet milieubeheer (Wm) bepaalt dat een milieuvergunning geweigerd kan worden als verlening daarvan strijdig is met regels – zoals een bestemmingsplan- bij of krachtens de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Dit is geen verplichting.

Op 19 augustus 2009 is het voorontwerp van de partiële herziening van het bestemmingsplan ter visie gelegd. Op 26 januari 2010 is het ontwerp ter visie gelegd. Door middel van deze partiële herziening wenst de gemeente Oldenzaal de aangevraagde activiteiten planologisch mogelijk te maken. De gevraagde vergunning past daar binnen.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

Voor het bovengrondse deel van de inrichting heeft de Minister van Economische Zaken deze zienswijze beantwoord.

- h.) *Reclamant stelt dat van een doelmatige verwijdering van onderhavige vloeibare afvalstoffen niet is gebleken.*

Antwoord:

Het Landelijk Afvalstoffen Plan 2 (LAP-2) beschrijft het doelmatig afvalstoffenbeheer voor de periode 2009-2021. Hoofdstuk 21.17.7 vormt het nadere beleidskader voor het injecteren van injectiewater afvalstoffen afkomstig van olie- en gaswinning, in de diepe ondergrond. De vergunningaanvrager moet via onderzoek (zoals LCA en MER) aantonen dat het injecteren in de diepe ondergrond milieuhygiënisch gezien de voorkeur heeft, dan wel dat de kosten van alternatieven voor injecteren in de diepe ondergrond niet in verhouding staan tot de milieuhygiënische voordelen van die alternatieven. Voorafgaand aan de vergunningprocedure heeft vergunningaanvrager een MER uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat het injecteren van het injectiewater in de diepe ondergrond het beste alternatief is. De aangevraagde vergunning is binnen de gestelde kaders van het LAP-2 verleend. Daarmee is er sprake van een doelmatige verwijdering van het injectiewater

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- i.) *Reclamant geeft aan dat de mogelijk werkelijke gevolgen onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt. Voor een op zo'n grote schaal injecteren van vervuild water had alleen op beperkte schaal met een proefopstelling alleen mogen worden vergund.*

Antwoord:

In de aanvraag zijn de gevolgen voor de vergunde activiteit voldoende in kaart gebracht. In de aanvraag is onder meer aandacht besteed aan het reservoir Rossum-Weerselo, de eigenschappen van het reservoir en de reservoir integriteit.

De NAM heeft jarenlange ervaring met het injecteren van water in zowel zandsteen- als kalksteenformaties en de eventuele geochemische reacties. Zie hiervoor hoofdstuk 18 (§18.8.4) van de MER. Waterinjectie wordt al sinds lange tijd op verschillende plaatsen toegepast. Een voorbeeld hiervan is het Dalen veld in Drenthe. Wij zijn van mening dat een proefopstelling niet meer of andere informatie zal opleveren dan die op basis van de huidige ervaringen bekend is.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- j.) *Reclamant geeft aan dat de mogelijke nadelige gevolgen voor de vergunde activiteit niet voldoende in kaart zijn gebracht in de zin van vervuiling van drinkwater, grondwater, bodemvervuiling, bodemverzakking, gevaar- en risico's op de korte termijn en vooral op de langere termijn. Het injecteren van water kan leiden tot aantasting van de bodemgesteldheid.*

De Rossum-Weerselo reservoirs hebben op de plek van de voormalige gasvoorraden aan de

bovenzijde een ondoorlaatbare halietlaag. Deze laag heeft ervoor gezorgd dat zich daar de gasvoorraden konden verzamelen. Zo lang deze laag niet wordt aangetast, kan het water niet doordringen tot de biosfeer. Er is een tweetal scenario's te bedenken die zouden kunnen leiden tot aantasting van deze ondoorlaatbare laag.

Het eerste scenario is het mogelijk optreden van chemische reacties waardoor deze afsluitende laag oplost in het injectiewater. Uit andere injectievelden is bekend – en dat is voor deze vergunningaanvraag opnieuw getoetst – dat de chemische samenstelling van het te injecteren water geen noemenswaardige chemische reactie geeft tussen injectiewater en de afsluitende laag. Daarmee is dit scenario niet geloofwaardig.

Het tweede scenario is dat door een te hoge druk scheurvorming ontstaat in de bovenliggende lagen. De vergunningsaanvraag is ingericht aan de hand van het waterinjectieprotocol. Dit protocol richt zich op het behoud van de afschermdende eigenschappen van de afsluitende laag boven het injectiereservoir. Op basis van formatiesterkte-testen en reservoirmodellering zijn de injectiesnelheden en de injectiedrukken als functie van de tijd zo gekozen dat het geïnjecteerde injectiewater niet doorbreekt naar de bovenliggende formatie. Steeds wordt er voor gezorgd dat de ondergrondse putdruk, ter hoogte van het reservoir, veel lager blijft dan minimale horizontale spanning van de afsluitende halietlaag. De minimale horizontale spanning vormt een conservatieve maat voor de scheursterkte van het gesteente. Om dit te garanderen zijn maximale pompdrukken vastgesteld voor de verschillende waterinjectieputten. De pompdrukken zijn opgesteld op basis van modellering. Deze modellering wordt jaarlijks gekalibreerd met behulp van formatiesterkte-testen. Dit scenario is derhalve ook niet geloofwaardig.

Wij zijn van mening dat voldoende waarborgen zijn gesteld om de integriteit van het reservoir te waarborgen en dat daardoor verontreiniging van grondwater, bodem en drinkwater redelijkerwijs niet te verwachten is. Een en ander is terug te vinden in hoofdstuk 18 (§18.8.4) van de MER.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

Bodemverzakking (bodemdaling):

Bij het injecteren van injectiewater zal geen bodemdaling optreden. Het injecteren van water in lege gasvelden zou een omgekeerd effect op bodemdaling kunnen hebben. Het weer op druk brengen van de reservoirs zal evenwel aan de oppervlakte een nauwelijks meetbare bodemstijging geven. Boven de gasvelden in Twente heeft tijdens gasproductie een zeer geringe bodemdaling plaatsgevonden. Op basis van deze ervaring zal de bodemstijging eveneens gering zijn gezien de voorwaarde dat de reservoirdruk niet tot boven de oorspronkelijke reservoirdruk zal stijgen.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- i.) *De aanvraag bevat geen goede beschrijving van de representatieve bedrijfssituatie en de mogelijke calamiteiten. De aanvraag voldoet niet aan het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer.*

De aangevraagde bedrijfsvoering staat in de aanvraag omschreven. Wij beschouwen dat als de representatieve bedrijfsvoering. Deze is voldoende omschreven om te kunnen vergunnen. Wat hier van afwijkt, is niet vergund.

Als zich in de inrichting een ongewoon voorval voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, moet de NAM, op grond van hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer, onmiddellijk maatregelen treffen die redelijkerwijs verlangd kunnen worden, om de gevolgen van die gebeurtenis te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken. Tevens bevat hoofdstuk 17 de verplichting voor de NAM om een ongewoon voorval te melden aan het bevoegd gezag.

Wij zien niet in waarom de aanvraag niet aan het Inrichtingen- en vergunningenbesluit zou voldoen.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- m.) *Voorschrift 1.1.1 tast de rechtsbescherming van derden aan. Het brengt een hoop*

verwarring met zich mee. De begrippen in de begrippenlijst zijn onduidelijk en voor meerderlei uitleg vatbaar.

Antwoord

Voorschrift 1.1.1 luidt:

Binnen de inrichting mag alleen injectiewater worden geaccepteerd dat vrijkomt bij de winning en productie van aardolie uit het Schoonebeeker veld. Het is niet duidelijk waarom dit voorschrift de rechtsbescherming van derden aantast.

De begrippen in de begrippenlijst zijn consequent en consistent toegepast. Het is niet bekend welke begrippen onduidelijk of voor meerderlei uitleg vatbaar zijn.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- n.) *De minimum standaard is nuttige toepassing. Aan de minimumstandaard wordt niet voldaan als bedoeld in het LAP. Van een doelmatige afvalverwijdering is geen sprake. Er wordt te weinig gedaan aan nuttige toepassing. Er zijn betere verwerkingstechnieken.*

Antwoord

Zie beantwoording van zienswijze van reclamant D, onderdeel h.

3.3.4 Reclamant E

- a.) *De aangevraagde activiteiten zoals benoemd in de ontwerpbeschikking zijn in strijd met het bestemmingsplan Buitengebied 2007, de Woningwet en de Wet op de ruimtelijke ordening. Er is voor de activiteiten geen milieucategorie opgenomen en woningen staan te dicht bij het NAM-terrein. Daarnaast hebben Gedeputeerde Staten goedkeuring onthouden aan artikel 8, lid c van de voorschriften van het bestemmingsplan Buitengebied 2007, voorzover het gaat om Loweg ong (handel oude metalen, opslag oude metalen en gaswinning). Zolang de aanvraag in strijd is met het bestemmingsplan dienen er geen nieuwe beschikkingen/vergunningen verleend te worden.*

Antwoord:

Zie beantwoording van zienswijze van reclamant D, onderdeel g.

Er is een relatie tussen de Woningwet en de Wet milieubeheer. Het betreft hier de aanhoudingsplicht. Dit houdt in dat zolang voor de bouwvergunningplichtige activiteiten geen bouwvergunning is verleend, de milieuvergunning in zijn geheel niet in werking treedt. Daarnaast geldt ook dan wanneer de milieuvergunning niet is verleend, de eventuele bouwvergunning moet worden aangehouden. Naast deze processuele coördinatie is er geen inhoudelijke coördinatie. Of er inhoudelijk strijdigheid is met de Woningwet, is binnen deze procedure niet aan de orde.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigingen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

- b.) *De ontwerpbeschikking is in strijd met de Wm en het Lozingenbesluit Bodembescherming (Lbb). Het milieu wordt aangetast doordat de volgende stoffen aan het injectiewater worden toegevoegd: Schuimremmers, suspensie bevorderende middelen, ammoniumchloride, zuur, ontvettingsmiddel, anti-corrosie vloeistof (corrosieremmer), putstimulatievloeistof, resten olie, opgelost zwavelwaterstof, doodpompvloeistof, zuurstofbinder, zuurstofbinder/biocide, pH-regelvloeistof, splitser en mijnbouwhulpstoffen. Er kan niet worden aangetoond dat deze stoffen uit het injectiewater gehaald worden en het injectiewater wordt zonder verdere behandeling geïnjecteerd. Ook is niet duidelijk hoeveel putstimulatievloeistof wordt toegevoegd en of deze hoeveelheid ook wel met de bemonstering van het injectiewater wordt meegenomen in de berekeningen. Op grond van het LAP is het meevoeren van deze mijnbouwstoffen niet toegestaan*

Antwoord:

De opsomming van de in de zienswijze weergegeven stoffen vallen onder de noemer mijnbouwhulpstoffen. Formatiewater dat wordt geïnjecteerd bevat onvermijdelijk ook hulpstoffen die bij de winning en het productieproces worden toegepast en niet volledig uit het formatiewater kunnen worden verwijderd. Conform het bepaalde in § 21.17.7 van het Landelijk Afvalbeheer Plan 2009-2021 (hierna LAP-2) mag formatiewater slechts geïnjecteerd worden indien aan het bevoegd gezag wordt aangetoond dat redelijkerwijs is geprobeerd het gehalte aan mijnbouwhulpstoffen te minimaliseren. In hoofdstuk 3 (§3.1.4) van de Wm aanvraag staat beschreven hoe de NAM uitvoering geeft aan het minimaliseren van de mijnbouwhulpstoffen.

Naast de bovenstaande mijnbouwhulpstoffen komen er ook andere vloeibare afvalstromen, waaronder teruggeproduceerde operationele vloeistoffen zoals uitgewerkte putstimulatievloeistof of doodpompvloeistof, in het injectiewater terecht. In hoofdstuk 3 (§3.1.1) van de Wm aanvraag staat beschreven welke andere vloeibare afvalstromen onderdeel uitmaken van het injectiewater. Ook is in hoofdstuk 3 (§ 3.1.3) de kwantitatieve samenstelling van het te injecteren water te vinden.

De putstimulatievloeistof die binnen de inrichting wordt gebruikt, heeft als doel om de injectiviteit van het reservoir te verbeteren. Ook deze putstimulatievloeistof is een mijnbouwhulpstof en daarvoor geldt dezelfde minimalisatieverplichting als voor het restant aan putstimulatievloeistoffen dat met het injectiewater wordt meegevoerd.

Zie verder ook de beantwoording van zienswijze van reclamant B en C, onderdeel b.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- c.) *Er wordt niet voldaan aan Best Beschikbare Techniek (BBT). De injectiebuis is gemaakt van niet corrosiebestendig materiaal. Als de huidige injectiebuis aan vervanging toe is zal deze vervangen worden door een corrosievrije injectiebuis. Door de bestaande injectiebuis direct te vervangen door een corrosievrije injectiebuis kan men het gebruik van anti-corrosie vloeistof verminderen.*

Antwoord:

Zie beantwoording van zienswijze van reclamant D, onderdeel f.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

- d.) *De samenstelling van het injectiewater zal de kwaliteit van de ondergrond wel verslechteren.*

Het water in het reservoir, is zeer zout en zuur. Het bestaat voor een groot deel uit verschillende chloridezouten. Het injectiewater bevat vergelijkbare zouten en over het geheel gezien in lagere concentraties met een hogere zuurgraad dan het water in het reservoir. Tabel 6 van paragraaf 3.3.2 van de aanvraag geeft daar inzicht in. Er dan ook geen sprake van een verslechtering van de kwaliteit van de ondergrond. Daarbij heeft het MER juist uitgewezen dat het injecteren in de diepe ondergrond de meest milieuvriendelijke werkwijze is omdat in de omgeving waar het injectiewater in terecht komt het zoutgehalte nog hoger is.

Een ander element is dat het injectiewater de integriteit van het reservoir zou kunnen tasten. Bovenop het reservoir bevindt zich een dikke afsluitende halietlaag. Injectiewater dat direct met deze laag in contact komt, zou deze laag op kunnen lossen. Het injectiewater zou dan uiteindelijk door kunnen breken tot de biosfeer. Lokaal is het mogelijk dat injectiewater in aanraking komt met de halietlaag. Het injectiewater is al erg zout, daardoor is het zoutoplossend vermogen sterk afgenomen. De integriteit van de halietlaag komt niet in het geding.

Het reservoir bestaat uit poreus gesteente. De gebruikte techniek (fracturing conditions) om het injectiewater daarin te brengen, zorgt er voor dat in het reservoir scheurtjes worden gemaakt waar het water in gepompt wordt. Omdat het gesteente er voor zorgt dat water weinig mobiel is, gebeurt dit continu. De gehanteerde drukken liggen daarbij ruim onder de druk waarbij de bovenliggende halietlaag kan scheuren. In de voorschriften is een maximum aan de te hanteren drukken gesteld. Op deze manier is de integriteit van het reservoir gewaarborgd.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

- e.) *De ontwerpbeschikking is in strijd met de Natuurbeschermingswet, Flora en Faunawet en de Vogel en Habitatrichtlijn. De locatie ligt in het PEHS en in het Nationaal landschap Noordoost Twente. Daarnaast ligt de locatie naast de EHS en een hoge wal, dit is een natuurgebied. In de ontwerpbeschikking is hier geen rekening mee gehouden. In een Nationaal Landschap is het verboden om windmolens te plaatsen. Het rijk streeft naar duurzame energie. NAM zou hier ook in moeten investeren.*

Antwoord:

De Wet milieubeheer heeft geen relatie met een van de genoemde wetten. Bij de

vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer kunnen wij dus ook geen rekening houden met deze wetten.

De afweging of men moet investeren in duurzame energie en of de aanvrager hier in moet investeren is niet relevant voor deze Wm-vergunningsaanvraag.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijziging van de beschikking.

- f.) *De bestaande voor gastransport geschikte leidingen en de leidingen die het injectiewater in de diepe ondergrond moeten brengen zijn niet geschikt voor het transport van injectiewater. Door corrosie/aantasting of door leidingbreuk kan lekkage worden veroorzaakt, waardoor gedurende lange tijd injectiewater (vloeibaar afval) in het milieu kan stromen. Niet kan worden aangetoond dat dit voorkomen kan worden. Onnodig wordt zo het milieu en de leefomgeving verontreinigd met vloeibare afvalstoffen, die ook het grondwater kunnen verontreinigen.*

Antwoord:

De injectiewateraanvoerleiding (voormalige gastransportleiding) maakt geen onderdeel uit van de milieuvergunningsaanvraag.

Het spuitkruis en de waterinjectieput zijn bestaande installatieonderdelen. De injectiedruk en -snelheid worden op continue basis gemeten. Hierdoor is een overzicht aanwezig van de hoeveelheid water die in de waterinjectieput wordt gepompt en daarmee ook de berekende ondergrondse putdruk. Daarmee samenhangend wordt ook de druk van de annulaire ruimten buiten de injectieverbuizing gemeten zodat een eventuele lekkage in de verbuizing tijdig kan worden opgemerkt.

De beantwoording over de leidingen tot aan het injectiepunt is behandeld in de beschikking van de Minister van Economische zaken.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigingen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

- g.) *Toename van verkeer leidt tot geluidsoverlast. Geluidsoverlast door vervoersbewegingen zijn niet voldoende meegenomen in het akoestisch rapport. Tevens worden pas 6 maanden (voorschrift E.5.), na het in gebruik nemen van de gehele inrichting, controle geluidsmetingen uitgevoerd. Onduidelijk is wat er gebeurt als de geluidsmetingen niet aan het eerder gestelde voldoen. Voorstel is om controle geluidsmetingen ook uit te voeren tijdens het starten van de activiteiten / werkzaamheden.*

Antwoord:

Ten aanzien van deze ingediende zienswijzen merken wij het volgende op. De Minister van Economische Zaken (EZ) is ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer bevoegd te beslissen op deze aanvraag, voor zover het betreft de bovengronds gelegen inrichting. Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning die door de Minister van EZ is opgesteld.

- h.) *In het gasveld bevindt zich nog wel gas. Een blow-out van de injectieputten kan leiden tot het vrijkomen van brandbaar/explosief gas. Tijdens schoonmaakwerkzaamheden hebben op het NAM-terrein aan de Loweg zich al calamiteiten afgespeeld. Omwonenden worden niet gewaarschuwd, worden ziek en of misselijk van mogelijk vrijgekomen mercaptanen. Hierover heeft correspondentie plaatsgevonden tussen NAM en de omwonenden. Een tweetal brieven aan SodM hierover zijn onbeantwoord gebleven. Alvorens over te gaan tot het verlenen van de vergunning, dienen er duidelijke afspraken gemaakt te worden wat te doen bij calamiteiten.*

Antwoord:

Als zich in de inrichting een ongewoon voorval voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, moet de NAM, op grond van hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer, onmiddellijk maatregelen treffen die redelijkerwijs verlangd kunnen worden, om de gevolgen van die gebeurtenis te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken. Tevens bevat hoofdstuk 17 de verplichting voor de NAM om een ongewoon voorval te melden aan het bevoegd gezag. Hoe om te gaan met calamiteiten is daarmee wettelijk geregeld.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigingen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

- 0
-
3
-
2
0
1
0

2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
7
1
4
- i.) *Omwonenden doen dringend beroep op de gemeente Oldenzaal tot handhaving van de voorschriften beschreven in het bestemmingsplan Buitengebied 2007. Uit een brief van de gemeente Oldenzaal is gebleken dat de gemeente Oldenzaal dit voorschrift nog niet van plan is. Omwonenden spreken met name hun zorg uit betreffende de bereikbaarheid via de Oude Ootmarsumsestraat en de Loweg tijdens calamiteiten. Geregeld staan vrachtwagens, containers, auto's/busjes en aanhangwagens geparkeerd of gestald die de bereikbaarheid verslechteren.
Voordat er nieuwe beschikkingen/vergunningen verleend gaan worden moeten op alle terreinen met bestemming opslagterrein/boorlocatie voor gaswinning de vergunningen en de voorschriften strikt worden nageleefd.*

Antwoord:

Het handhavend optreden tegen de beschreven verkeersoverlast en daarmee samenhangend de bereikbaarheid van hulpdiensten is een verantwoordelijkheid van de Gemeente Oldenzaal en valt buiten deze vergunningsaanvraag.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

- j.) *De locatie Rossum-Weerselo 6 ligt op een voormalige puin-, bouw-, en sloopafval stortplaats. Waarschijnlijk zit er ook asbest doorheen. Een uitgebreid bodemonderzoek is noodzakelijk inclusief een uitgebreid onderzoek naar de aanwezigheid van asbest.*

Antwoord:

Ten aanzien van deze ingediende zienswijzen merken wij het volgende op. De Minister van Economische Zaken (EZ) is ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer bevoegd te beslissen op deze aanvraag, voor zover het betreft de bovengronds gelegen inrichting. Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning die door de Minister van EZ is opgesteld.

- k.) *Er is nooit onderzoek verricht naar de relatie tussen bodembeweging (aardbevingen/aardschokken) en scheuren in muren van nabijgelegen woningen/ontroerende goederen. Er dient eerst onderzocht te worden of er een kans bestaat dat door bodembewegingen schade aan woningen wordt aangebracht. Hiervoor dient dan een regeling te worden getroffen*

Antwoord:

Zie beantwoording van zienswijze van reclamant B en C, onderdelen a en d.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- l.) *De hoogte van de verlichting op de locatie Rossum-Weerselo 6 is in strijd met het bestemmingsplan.*

Antwoord:

Ten aanzien van deze ingediende zienswijzen merken wij het volgende op. De Minister van Economische Zaken (EZ) is ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer bevoegd te beslissen op deze aanvraag, voor zover het betreft de bovengronds gelegen inrichting. Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning die door de Minister van EZ is opgesteld.

- m.) *De grondwatergegevens die zijn verzameld gedurende de periode dat de NAM het terrein in gebruik heeft moeten bij de vergunning gevoegd worden. Hiermee wordt duidelijk gemaakt hoe de toestand van het grondwater is. Hiermee is de nulsituatie van het grondwater bekend.*

Antwoord:

Ten aanzien van deze ingediende zienswijzen merken wij het volgende op. De Minister van Economische Zaken (EZ) is ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer bevoegd te beslissen op deze aanvraag, voor zover het betreft de bovengronds gelegen inrichting. Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning die door de Minister van EZ is opgesteld.

- n.) *Voorschrift F.1. van de ontwerpbeschikking Milieuvergunning Rossum-Weerselo 6 (ET/EM/9202242) stelt dat pijpleidingen, afsluiters en andere appendages tegen corrosie beschermd zijn. Omwonenden delen mee dat verschillende leidingen en afsluiters reeds zijn aangetast door corrosie. Naar hun mening wordt er ondeugdelijk en verouderd materiaal ingezet bij de waterinjectie en vragen zij zich af of deze materialen bestand zijn tegen de gigantische druk die gebruikt gaat worden tijdens waterinjectie.*

Daarnaast vragen omwonenden zich af of alle pakkingmaterialen bestand zijn tegen de in het injectiewater aanwezige componenten zoals beschreven in voorschrift F.2. Daarnaast constateert zij dat materialen in een put staan opgesteld waarin water staat.

Antwoord:

Ten aanzien van deze ingediende zienswijzen merken wij het volgende op. De Minister van Economische Zaken (EZ) is ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer bevoegd te beslissen op deze aanvraag, voor zover het betreft de bovengronds gelegen inrichting. Deze zienswijze heeft betrekking op de vergunning die door de Minister van EZ is opgesteld.

- o.) *Onduidelijk is waar de werkzaamheden zich gaan afspelen. Loweg ongenummerd zijn meerdere percelen, die van de NAM is er 1 van. De provincie Overijssel heeft goedkeuring onthouden aan artikel 8, lid 1, sub c van de voorschriften bij het bestemmingsplan. Zolang alles onduidelijk blijft, mogen geen nieuwe vergunningen/beschikkingen worden afgegeven*

Antwoord:

De Wm-vergunning heeft uitsluitend betrekking op de NAM-inrichting Rossum-Weerselo 6. In de vergunningaanvraag zijn tekeningen (Bijlage 1, appendix 3) opgenomen waarop de inrichtingsgrens is weergegeven. Er is geen twijfel waar de activiteiten plaats zullen vinden. Ter informatie delen wij het volgende mee. De reden dat Gedeputeerde Staten goedkeuring hebben onthouden aan het bestemmingsplan is dat er onvoldoende rechtszekerheid bestond doordat 3 percelen als Loweg ong. waren opgenomen. Hier kan aan worden tegemoetgekomen door de percelen die het betreft nader te specificeren.

Zie verder beantwoording van zienswijze van reclamant D, onderdeel g.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigingen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

- p.) *In de ontwerpbeschikking wordt weergegeven dat de vergunning voor onbepaalde tijd wordt afgegeven. Hier zijn de omwonenden op tegen omdat NAM in het verleden heeft aangegeven dat gaswinning een tijdelijke aangelegenheid zou zijn. Het terrein moet nu de gaswinning is gestopt, weer een agrarisch-landschappelijke bestemming krijgen Voorstel is dat de vergunning voor bepaalde tijd wordt afgegeven..*

Antwoord:

Het inrichtingen en vergunningenbesluit Milieubeheer (ivb) kent voor deze activiteit niet de mogelijkheid om deze voor een bepaalde tijd te vergunnen. Een beperking van de duur van de activiteiten is op een andere manier aanwezig. Er is een maximale hoeveelheid injectiewater aangevraagd. Wanneer deze hoeveelheid is bereikt, is het reservoir gevuld en is het fysiek niet meer mogelijk om het injectiewater in de diepe ondergrond te brengen.

Dit onderdeel van de ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de beschikking.

- q.) *In de Wm-ontwerpbeschikking wordt uitgegaan van een mijnbouw inrichting. Omdat er waterinjectie (het injecteren van een vloeibare afvalstof in de diepe ondergrond) plaatsvindt moet men spreken over een afvalstoffeninrichting. Het gestelde klopt dan niet. Dit geldt evenzo voor de ontwerpbeschikking Lozingenbesluit bodembescherming.*

Antwoord:

De inrichting is op grond van artikel 1, onderdeel n, van de Mijnbouwwet aangewezen als mijnbouwwerk. Onder mijnbouwwerk wordt verstaan: een werk dat behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie van werken:

- ten behoeve van het opsporen of het winnen van delfstoffen of aardwarmte;
- ten behoeve van het opslaan van stoffen;
- die samenhangen met de in de onderdelen 1° en 2° bedoelde werken.

In artikel 2, lid 1 onderdeel c van het Mijnbouwbesluit worden mijnbouwwerken, als bedoeld in artikel 1, onderdeel n, van de Mijnbouwwet, aangewezen als werken voor het opslaan van stoffen en het terughalen van opgeslagen stoffen met uitzondering van:

- water ten behoeve van het opslaan van warmte of koude op een diepte van ten hoogste van 500 meter;
- water ten behoeve van drinkwatervoorziening als bedoeld in de Waterleidingwet.

Hiermee is vastgesteld dat de inrichting een mijnbouwwerk is.

Daarnaast valt de inrichting, zoals ook aangegeven in de aanvraag, tevens onder categorie 28.4 sub f van het Ivb aangezien binnen de inrichting bedrijfsafvalstoffen in de bodem worden gebracht om die stoffen daar te laten.

3.4 Conclusie zienswijzen

De zienswijzen geven ons geen aanleiding tot wijziging van de in de ontwerpbeschikking opgenomen voorschriften.

Wij zijn van mening dat het belang van de bescherming van het milieu zich niet verzet tegen vergunningverlening.

4 SAMENHANG MET OVERIGE WET- EN REGELGEVING

4.1 Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit)

Op 1 januari 2008 zijn het Activiteitenbesluit en de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer in werking getreden (Regeling). Deze inrichting is een type-C inrichting vanwege de activiteit "storten of het anderszins op of in de bodem brengen van afvalstoffen". Op grond van artikel 1.4 van het Activiteitenbesluit zijn er voor deze inrichting geen bepalingen die rechtstreeks van toepassing zijn.

4.2 Milieu-effectrapportage (m.e.r.)

De voorgenomen activiteit staat vermeld onder categorie 17.2 van onderdeel C van de bijlage bij het Besluit milieu-effectrapportage 1994. Daarnaast is categorie 18.5 van onderdeel C van toepassing. Voor de activiteit geldt daarom een m.e.r.-plicht. Het m.e.r. is bedoeld om de gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu inzichtelijk te maken. Dit m.e.r. behandelt de voorbereiding van de winning van olie, de oliewinning zelf, het scheiden van het olie-watermengsel, het transporteren van het injectiewater naar Twente en tenslotte het injecteren van deze stroom in voormalige gasvelden in Twente. Onze bevoegdheid beperkt zich tot de waterinjectie-activiteiten.

4.2.1 Voorfase

De m.e.r.-procedure is van start gegaan met de publicatie van de startnotitie m.e.r. in juni 2004. Hierop is door de NAM een aanvulling ingebracht, welke eveneens ter inzage heeft gelegen.

4.2.2 Opstellen richtlijnen

Na de inspraak heeft de onafhankelijke Commissie m.e.r. in oktober 2004 een advies opgesteld voor de inhoud van de richtlijnen. Aansluitend heeft het bevoegd gezag in november 2004 de richtlijnen voor de inhoud van het m.e.r. definitief vastgesteld. Deze 'Richtlijnen milieueffectrapport herontwikkeling olieveld Schoonebeek' geven aan welke onderwerpen in het milieueffectonderzoek moeten worden onderzocht. Het m.e.r. is aan de hand van deze richtlijnen opgesteld.

4.2.3 Aanvaardbaarheidsbeoordeling

Wij hebben het m.e.r. getoetst aan de opgestelde richtlijnen en in juni 2006 aanvaardbaar geacht. In de regel gaat een m.e.r. vergezeld van een vergunningaanvraag. De NAM heeft er echter gelet op de complexiteit van de materie en de veelheid van vergunningen, voor gekozen om de verschillende vergunningaanvragen in te dienen na afronding van de m.e.r.-procedure.

4.2.4 Evaluatie

Wij zijn verplicht een evaluatieonderzoek uit te voeren. Het evaluatieonderzoek dient zich te richten op de milieugevolgen van de vergunde activiteit. Wij zijn bevoegd gezag voor injectie in de diepe ondergrond van injectiewater dat vrijkomt bij de olieproductie. Dit is een beperkte activiteit in de zin van het m.e.r. Het betreft een continue injectiewaterstroom die in de loop van de tijd in samenstelling licht kan fluctueren. De kwaliteit van het injectiewater is van belang in het evaluatieonderzoek. Daarom ligt het voor de hand de evaluatie daar op te richten. Wij zijn van mening dat de kwaliteit van het injectiewater periodiek onderzocht moet worden. Daarom hebben wij bemonsteringsvoorschriften aan de vergunning verbonden die de samenstelling van de waterstroom periodiek monitoren. Wij zijn van mening dat daarmee ook aan de eis van een evaluatieonderzoek is voldaan.

4.3 *Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998)*

4.3.1 Algemeen

De Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet) is van toepassing op Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten. Voor de uitvoering van projecten of handelingen die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied en beschermde natuurmonumenten kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, is een Nb-wetvergunning vereist. Tussen de Nb-wet en de Wet milieubeheer bestaat echter geen coördinatieverplichting. Het ontbreken van een eventueel benodigde Nb-wetvergunning is geen weigeringsgrond op basis van de Wet milieubeheer.

4.4 *Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro)*

4.4.1 Algemeen

Op grond van artikel 8.10 van de Wm kan een milieuvergunning geweigerd worden als het verlenen daarvan strijdig is met regels bij of krachtens de Wro. Daarom hebben wij de gemeente Oldenzaal gevraagd na te gaan of de activiteiten waarvoor de milieuvergunning wordt gevraagd passen in het geldende bestemmingsplan en ook anderszins niet strijdig zijn met de regels bij of krachtens de Wro.

4.4.2 Toetsing

Op 19 augustus 2009 is het voorontwerp van de partiele herziening van het bestemmingsplan ter visie gelegd. Daarmee wenst de gemeente de activiteiten van de NAM op deze locatie mogelijk te maken.

4.4.3 Conclusie Wro

Gezien bovengeschetste ontwikkeling zien wij geen reden om de gevraagde milieuvergunning te weigeren.

5 *Vergunningensituatie*

Op deze locatie rust een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer voor de winning en behandeling van aardgas (d.d. 9 januari 2004, kenmerk ME/EP/UM/3076350). Deze vergunning is verleend door het Ministerie van Economische Zaken. Het injecteren van injectiewater in een voormalig gasveld is een activiteit waar niet eerder een vergunning voor is verleend. Omdat er al een vergunning aanwezig is, wordt op basis van artikel 8.4 van de Wm een vergunning verleend.

6 Toetsingskader Wet milieubeheer

6.1 Algemeen

Bij vergunningverlening in het kader van de Wm wegen wij zo veel mogelijk de verschillende milieugevolgen tegen elkaar af (integrale afweging). Bij deze toetsing worden ook toekomstige ontwikkelingen van de omgeving betrokken. De artikelen 8.8 tot en met 8.11 van de Wm omvatten het toetsingskader voor de beslissing op de aanvraag. Hierna geven wij aan hoe de aanvraag zich tot dat toetsingskader verhoudt. Hierbij beperken wij ons tot die onderdelen van het toetsingskader die ook werkelijk bij onze beslissing worden betrokken. De hierna genoemde gevolgen voor het milieu die de inrichting kan veroorzaken, zijn mede beoordeeld in hun onderlinge samenhang, gezien de technische kenmerken van de inrichting en de geografische ligging van de inrichting.

6.2 Best beschikbare technieken (BBT)

6.2.1 Regeling aanwijzing BBT documenten

Overeenkomstig artikel 8.11, vierde lid, van de Wm, juncto artikel 5a.1 van het Ivb dienen wij bij de bepaling van BBT rekening te houden met de Regeling aanwijzing BBT-documenten. Met de in tabel 1 van de bij deze regeling behorende bijlage opgenomen documenten moet rekening worden gehouden, voor zover het de daarbij vermelde installaties betreft als bedoeld in bijlage 1 van de EG-richtlijn Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (GPBV-installaties). De aanvraag heeft geen betrekking op een GPBV-installatie. Wij hoeven daarom geen rekening te houden met de in tabel 1 genoemde documenten.

In tabel 2 van de bijlage van de regeling staan de Nederlandse informatiedocumenten. De aanvraag wordt hieraan getoetst om te bepalen of voldaan is aan de BBT-eisen. Het betreft zowel documenten die op alle inrichtingen van toepassing zijn als ook documenten die slechts op specifieke inrichtingen van toepassing zijn. Echter geen van deze documenten heeft betrekking op de diepe ondergrond.

6.2.2 Conclusie Regeling aanwijzing BBT documenten

Hoewel de Regeling aanwijzing BBT documenten onder het toetsingskader valt, ziet zij niet op deze situatie.

6.3 Landelijk afvalbeheerplan

6.3.1 Verankering toetsingskader

Op grond van artikel 8.10 van de Wm kan de Wm-vergunning in het belang van de bescherming van het milieu worden geweigerd. Onderdeel van het begrip "bescherming van het milieu" is de zorg voor het doelmatig beheer van afvalstoffen. Dit doelmatig beheer van afvalstoffen is in het Landelijk afvalstoffenbeheerplan uitgewerkt. Het LAP-2 beschrijft het afvalstoffenbeheer voor de periode 2009-2021.

6.3.2 Beleidskader injecteren afvalstoffen in de diepe ondergrond

Hoofdstuk 21.17.4. van LAP-2 geeft het algemene beleidskader voor het injecteren van afvalstoffen in de diepe ondergrond. Hoofdstuk 21.17.5 brengt een nuancering op dat beleid aan voor het injecteren van afvalstoffen afkomstig van olie- en gaswinning, in de diepe ondergrond.

Algemene beleidsuitgangspunten

Voor het injecteren van afvalstoffen in de diepe ondergrond gelden –samengevat– de volgende algemene uitgangspunten.

1. De bodem is niet bestemd voor het injecteren van afvalstoffen die niet ter plekke uit die bodem afkomstig zijn. Alleen het terugvoeren van afvalstoffen die vrijkomen bij winningsprocessen en ter plekke uit de diepe ondergrond afkomstig zijn, kan worden toegestaan. Het is degene die over injectiefaciliteiten beschikt niet toegestaan, diensten aan derden aan te bieden voor het injecteren van daardoor per definitie niet ter plekke uit de bodem afkomstige afvalstoffen.
2. Het oprichten van een mijnbouwwinrichting met enkel het doel het injecteren van afvalstoffen (bijvoorbeeld in verlaten lege gas- en olievelden of zoutcavernes) welke niet uit de ondergrond afkomstig zijn en geen samenhang hebben met het winningsproces, is niet toegestaan.

3. Bij het terugvoeren van afvalstoffen die ter plekke uit de bodem afkomstig zijn, moet een duurzaam beheer van deze afvalstoffen worden zeker gesteld en moet voldaan worden aan het Isoleren, Beheersen en Controleren (IBC) principe.
4. In de vorige planperiode (LAP-1) is het begrip terugneembaarheid geïntroduceerd. De voornaamste reden om een terugneembaarheidseis op te nemen is om in geval van lekkage ten gevolge van onvoorziene omstandigheden milieuschade te kunnen voorkomen. In de praktijk zullen geïnjecteerde stoffen in de ondergrond worden gemengd met de al aanwezige vloeistoffen en reacties aangaan met componenten uit de ondergrond. De terugneembaarheidseis richt zich dan ook op aanwezige (samengestelde) afvalstoffen in het compartiment en is niet gericht op het terugnemen van de oorspronkelijke geïnjecteerde afvalstoffen in onveranderde vorm.
5. Het is niet toegestaan afvalstoffen welke ontstaan bij de inzet van de ruwe olie en gewonnen gas in productieprocessen te verwijderen middels injectie.

Specifieke uitgangspunten bij de olie- en gaswinning

6. Formatiewater dat wordt geïnjecteerd bevat onvermijdelijk ook hulpstoffen die bij de winning en het productieproces worden toegepast en niet volledig uit het formatiewater kunnen worden verwijderd. Formatiewater is daarmee feitelijk een waterige vloeibare afvalstof geworden. Hiermee worden bodemvreemde stoffen teruggevoerd, hetgeen niet is gewenst. Voordat injectie van deze afvalstof mag plaatsvinden, dient aan het bevoegd gezag te worden aangetoond dat redelijkerwijs is geprobeerd het gehalte aan hulpstoffen in de te injecteren stroom te minimaliseren.
7. Bij de injectie wordt vaak ook formatiewater van andere winningslocaties aangevoerd. Formeel is er dan geen sprake meer van formatiewater dat ter plekke uit de bodem komt. Gezien de uitgestrektheid/omvang van de geologische formaties waaruit olie en gas wordt gewonnen komt dit formatiewater wel uit een vergelijkbare formatie en mag worden aangenomen dat de aard van de aanwezige natuurlijke verontreinigingen vergelijkbaar is met de omgeving waarin injectie plaatsvindt. Dit moet aan het bevoegd gezag worden aangetoond wanneer formatiewater van buiten de inrichting aangevoerd wordt.
8. Naast het formatiewater kunnen tijdens het winnings- en productieproces ook nog andere vloeibare afvalstoffen ontstaan welke niet uit de ondergrond afkomstig zijn. Aangezien het beleidsstandpunt is dat enkel vloeistoffen mogen worden teruggevoerd die uit de diepe ondergrond afkomstig zijn, is injectie van dergelijke afvalstoffen strijdig met het beleid. De Raad van State heeft echter in 2002 geoordeeld dat een dergelijk algemeen beleidsuitgangspunt niet zondermeer gehanteerd kan worden indien op grond van een milieuhygiënische afweging argumenten te vinden zouden zijn voor het wel injecteren van dergelijke afvalstoffen. Mede naar aanleiding van deze uitspraak is in opdracht van de NAM door onderzoeksbureau CE een instrument ontwikkeld welke een afwegingskader vormt op grond waarvan een milieuhygiënische vergelijking gemaakt kan worden tussen een bovengrondse verwerkingsroute en het injecteren van bodemvreemde afvalstoffen in de diepe ondergrond. Dit instrument is in de vergunningsverleningspraktijk inmiddels een aantal malen toegepast en heeft zijn waarde bewezen. Tevens heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage dit instrument op verzoek van de Provincie Drenthe beoordeeld en met enkele aanpassingen algemeen toepasbaar geacht 9T2338/R039/DMB/MPE/Ensc binnen de olie- en gasindustrie. Het ligt dan ook voor de hand om in voorkomende gevallen in overleg met het bevoegd gezag het in opdracht van NAM ontwikkelde instrument (met inachtneming hetgeen de MER commissie aan aanpassingen heeft voorgesteld) toe te passen om te beoordelen of de injectie van niet bodemeigen stoffen milieuhygiënisch de voorkeur heeft.

6.3.3 Toetsing aan LAP-2

Wij onderschrijven de algemene uitgangspunten zoals deze in de voorgaande punten 1 t/m 5 staan verwoord. Wij zijn echter ook juridisch gebonden aan de uitspraak van de Raad van State die tot nuancering van de algemene uitgangspunten heeft geleid voor zover het gaat over het injecteren van waterige vloeibare afvalstoffen afkomstig van olie- en gaswinning. Daarom vindt toetsing plaats aan de beleidsuitgangspunten 6 t/m 8 zoals hiervoor genoemd.

maatregelen een systematische aandacht voor de beheersing van de relevante processen binnen een bedrijf te waarborgen en daarmee de risico's binnen de bedrijfsvoering te minimaliseren. De omvang en de inhoud van de AO/IC is afhankelijk van de aard van de risico's van het betreffende bedrijfsproces. Overigens moet bij risico's niet alleen worden gedacht aan milieuhygiënische risico's, maar ook aan informatietechnische risico's. Dergelijke risico's hebben betrekking op het onjuist of onvolledig vastleggen van informatie.

6.4.2 Toetsing van de aanvraag

Het betreft een inrichting waar slechts één stroom in de vorm van injectiewater binnenkomt. Binnen de inrichting vindt geen bewerking van het injectiewater (afvalstroom) plaats. Het injectiewater wordt direct in de diepe ondergrond geïnjecteerd. Een uitwerking van het verwerkingsbeleid is dan ook niet relevant.

Wekelijks wordt een monster van het te injecteren injectiewater genomen en geanalyseerd op een beperkt aantal componenten. Eens per maand vindt een uitgebreide analyse plaats.

De concentratie van de aanwezige stoffen in het injectiewater is een belangrijke parameter om te kunnen beoordelen of deze nog steeds vergelijkbaar zijn met de omgeving waarin deze worden geïnjecteerd. Daarom hebben wij in de voorschriften de maximale concentraties van de verschillende te verwachten stoffen opgenomen. Overschrijding van deze concentraties leidt tot het (tijdelijk) stopzetten van de injectieactiviteiten. De hoeveelheden van de te injecteren injectiewaterstroom, die via de ondergrondse pijpleiding naar de inrichting wordt aangevoerd, moet worden geregistreerd en gerapporteerd conform het watermanagement injectieplan dat als bijlage 2 bij de aanvraag is gevoegd.

Wij zijn van mening dat hiermee voldoende invulling is gegeven aan de eisen rond acceptatie en verwerking.

Binnen de inrichting wordt een eenduidige en relatief constante injectiewaterstroom afkomstig van 1 aanbieder verwerkt. Voordat de injectiewaterstroom naar de inrichting wordt afgevoerd is deze bemonsterd en geanalyseerd. Hiervoor heeft de NAM een werkinstructie in haar kwaliteitssysteem opgenomen. Het risico dat vermenging plaatsvindt met andere stromen afvalwater is nagenoeg nihil. In de vergunning zijn met betrekking tot de monsternamen en analyse voorschriften opgenomen. Wij zijn van mening dat door het opnemen van periodieke analyses de kwaliteit van het injectiewater voldoende te monitoren is.

6.5 CONCLUSIE Wm

Op grond van bovenstaande overwegingen kunnen wij de gevraagde Wm-vergunning verlenen. Ter bescherming van het milieu verbinden wij voorschriften aan de vergunning.

7 ONTHEFFING Lozingenbesluit bodembeheer (Lbb)

7.1 Algemeen

Zoals is aangegeven in paragraaf 2.2 zijn wij bevoegd te beslissen op de aanvraag voor de ontheffing van Lozingenbesluit van de NAM. Het ontheffingsverzoek betreft het injecteren in de bodem van de in de aanvraag betrokken injectiewaterstroom. De geïnjecteerde waterige vloeibare afvalstoffen, moeten als "overige" vloeistoffen worden beschouwd in het kader van het Lbb (artikel 1 en hoofdstuk IV). Het gaat om het definitief in de bodem brengen van een vloeistof. Het in de bodem brengen van vloeistoffen via een boorgat valt onder het besluit, zodat het Lbb het wettelijke kader is voor de uit te voeren toetsing. Het bevoegd gezag kan ontheffing van dit verbod verlenen, indien is aangetoond dat:

- a. aansluiting op de riolering of een andere wijze van afvoer van de vloeistoffen niet mogelijk is en

3
0
-
3
-
2
0
1
0

2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
7
2
2
4

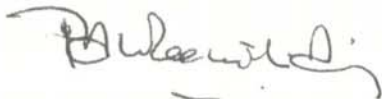
MILIEU-IMPACT-ASSESSMENT / OORDEEL

9 **BESLUIT**

WIJ BESLUITEN:

- DE AANGEVRAAGDE VERGUNNING VOOR ONBEPAALED TIJD TE VERLENEN OVEREENKOMSTIG DE AANVRAAG VOOR ZOVER DEZE NIET IN STRIID IS MET DE VOORSCHRIFTEN EN HET DICTUM;
- DE ONDERSTAANDE DELEN VAN DE AANVRAAG AAN DE VERGUNNING TE VERBINDEN
 - BIJLAGE 2 WATERINJECTIE MANAGEMENT PLAN;
 - BIJLAGE 9 MER ADDENDUM KENMERK: EP200902216543-1.
- DE ONDERSTAANDE DELEN VAN HET M.E.R. AAN DE VERGUNNING TE VERBINDEN
 - MILIEUEFFECTRAPPORTAGE HERONTWIKKELING OLIEVELD SCHOONEBEEK RAPPORT II (HOOFDSTUK 18): WATERINJECTIE D.D. 31 MAART 2006;
 - NOTA VAN BEANTWOORDING MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE HERONTWIKKELING OLIEVELD SCHOONEBEEK D.D. JANUARI 2007.
- AAN DEZE VERGUNNING VOORSCHRIFTEN TE VERBINDEN IN HET BELANG VAN DE BESCHERMING VAN HET MILIEU. DEZE VOORSCHRIFTEN ZIJN AAN DEZE VERGUNNING GEHECHT EN ALS ZODANIG GEWAARMERKT.
- DE GEVRAAGDE ONTHEFFING VAN HET LOZINGENBESLUIT BODEMBESCHERMING TE VERLENEN VOOR ONBEPAALED TIJD.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,
namens dezen,

mevrouw ing. P.A. Weenink-Driessen,
teamleider Vergunningverlening

3
0
-
3
-
2
0
1
0

2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
7
2
2
9

WATERBODENRECHT

1. TOEGESTANE ACTIVITEITEN

1.1.1

Binnen de inrichting mag alleen injectiewater worden geaccepteerd dat vrijkomt bij de winning en productie van aardolie uit het Schoonebeeker veld.

1.1.2

Er mag niet meer dan 1,61 miljoen m³ injectiewater worden geïnjecteerd.

2. ADMINISTRATIE & REGISTRATIE

2.1 Algemeen

2.1.1

Van alle onderzoeken welke bij of krachtens deze vergunning zijn vereist, dienen indien geen andere termijn is aangegeven, de resultaten binnen drie maanden na uitvoering van het onderzoek aan Gedeputeerde Staten worden overgelegd.

2.1.2

Aanpassingen aan het "waterinjectie managementplan" d.d. 22-09-2009 zoals bijgevoegd als bijlage 2 van de aanvraag behoeven instemming van het bevoegd gezag.

2.1.3

Van alle overige gebruikte hulpstoffen die operationeel op de locatie worden gebruikt en in het te injecteren injectiewater (kunnen) geraken, wordt het gebruik vastgelegd en gerapporteerd op maandbasis overeenkomstig het "waterinjectie managementplan" als bedoeld in bijlage 2 van de aanvraag.

2.1.4

Meetrapporten dienen tenminste te bevatten:

- a het tijdstip van de metingen;
- b de gehanteerde bemonsterings-, meet- en analysemethoden;
- c de relevante bedrijfssituatie en de productieomstandigheden tijdens de metingen;
- d de meet- en berekeningsresultaten;
- e eventuele bijzonderheden;
- f het resultaat van de toetsing aan de in deze vergunning vermelde grenswaarden;
- g de maatregelen die zijn genomen indien uit het hiervoor bedoelde meet- of berekeningsresultaat blijkt dat de in deze vergunning voorgeschreven grenswaarden zijn overschreden;

2.2 Monitoring kwaliteit injectiewater

2.2.1

Vergunninghouder moet jaarlijks binnen 3 maanden na afloop van het kalenderjaar een rapportage opstellen waarin tenminste de volgende informatie is opgenomen:

- a. de hoeveelheid injectiewater dat in het reservoir is geïnjecteerd;
- b. de kwaliteit van het injectiewater overeenkomstig de parameters in tabel 6 van de aanvraag;
- c. de ontwikkeling van de waterkwaliteit in de loop van het jaar;
- d. de hoeveelheid gebruikte hulpstoffen;

- 3
0
-
3
-
2
0
1
0

2
4
3
6
6
/
0
0
0
0
2
9
7
3
0
- e. een vergelijking met de onder a. t/m c. genoemde resultaten van de voorgaande jaren;
 - f. ontwikkelingen in de resultaten als bedoeld onder c. moeten worden toegelicht.

2.2.2

Vergunninghouder moet:

- a. dagelijks de injectiedruk en bijbehorende debiet meten;
- b. wekelijks de injectiewaterstroom analyseren op de parameters zoals die in tabel 6 van paragraaf 3.3.2. van de aanvraag zijn vermeld;
- c. maandelijks de injectiewaterstroom analyseren op de parameters zoals deze in tabel 3 van paragraaf 3.1.3 van de aanvraag zijn vermeld;
- d. jaarlijks de druk in het reservoir waarin wordt geïnjecteerd meten.
- e. 5-jaarlijks boven het injectiereservoir geodetische metingen uitvoeren om de bodemdaling of -stijging te monitoren conform een door het bevoegd gezag goed te keuren meetplan;

3. *Evaluatie*

3.1.1

Vergunninghouder rapporteert drie jaar na aanvang van de waterinjectie, de resultaten van een uitgebreide evaluatie van de waterinjectieactiviteiten en de effecten daarvan op de boven het reservoir gelegen afsluitende lagen. De resultaten moeten aan het bevoegd gezag worden toegezonden.

4. *Normstelling*

4.1.1

De maximale concentratie van de stoffen als vermeld in Tabel 3 van paragraaf 3.1.3 van de aanvraag mag niet worden overschreden.

4.1.2

De genoemde hoeveelheden voor de drukkiveaus, zoals omschreven in hoofdstuk 3 van bijlage 1 van de aanvraag, mogen niet worden overschreden.

4.1.3

Wanneer uit (trend)analyses of metingen blijkt dat een overschrijding dreigt van de normen als bedoeld in de voorschriften 4.1.1 of 4.1.2, moeten corrigerende maatregelen getroffen worden.

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

**Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en Markten**
Directie Energiemarkt

Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC Den Haag
T 070 379 8911 (algemeen)
www.ez.nl

Behandeld door
dhr. ing. M. Mezger

T 070 379 7999
F 070 379 6358
m.mezger@minez.nl

Ons kenmerk
ETM/EM / 10044412

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum

Betreft Beschikking (Wm) Milieuvergunning Rossum-Weerselo-6 (ROW-6)

Besluit:

Besluit van de Minister van Economische Zaken

1. Onderwerp aanvraag

Op 08-10-2009 is, via de Provincie Overijssel (coördinerend bevoegd gezag), een aanvraag ontvangen van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM), te Assen, om een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer voor het veranderen en in werking hebben van de Inrichting Rossum-Weerselo-6, gelegen aan de Loweg (ongenummerd) in de gemeente Oldenzaal, op het perceel kadastraal ingedeeld gemeente Oldenzaal, Sectie H, nummers 54, 56 en 527.

Het betreft een geïntegreerde aanvraag waarbij NAM tevens een ontheffing aanvraagt in het kader van het Lozingenbesluit bodembescherming voor het injecteren van injectiewater in de diepe ondergrond en een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer voor het doelmatig verwijderen van afvalstoffen door middel van injectie.

De voorgenomen verandering van de inrichting omvat het geschikt maken van deze voormalige gaswinningslocatie als waterinjectie-locatie.

In het kader van het Project Herontwikkeling Olieveld Schoonebeek (HOS) is NAM voornemens om bij de oliewinning vrijkomend productiewater te injecteren in een aantal leeggeproduceerde gasreservoirs in Twente.
Voor het project (HOS) is eerder een milieueffectrapportageprocedure doorlopen.

Voor het veranderen en in werking hebben van deze inrichting is ingevolge artikel 8.1, eerste lid, onder b en c, van de Wet milieubeheer, juncto het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer, vergunning vereist.

De Minister van Economische Zaken is ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer bevoegd te beslissen op deze aanvraag, voorzover het betreft de bovengronds gelegen inrichting.

Voor het in werking hebben van een inrichting ten behoeve van het injecteren van water (afvalstof) is ingevolge artikel 8.1 en 8.2 van de Wet milieubeheer vergunning vereist.

Voor het injecteren van water in de diepe ondergrond is tevens een ontheffing vereist in het kader van artikel 25a juncto artikel 25 van het Lozingenbesluit bodembescherming.

Gedeputeerde Staten van de Provincie Overijssel zijn ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer bevoegd te beslissen op deze aanvraag, voorzover het betreft de ondergronds gelegen inrichting, voor het opslaan van afvalstoffen die van buiten het betrokken mijnbouwwerk afkomstig zijn. Tevens zijn GS ingevolge artikel 3, lid 2 van het Lozingenbesluit bodembescherming bevoegd te beslissen op de aanvraag om ontheffing in het kader van het Lozingenbesluit.

Op grond van artikel 14.1, lid 1, van de Wet milieubeheer heeft de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Overijssel verzocht om op te treden als coördinerend bevoegd gezag.
Dit verzoek is door Gedeputeerde Staten van de Provincie Overijssel gehonoreerd.

Onder verwijzing naar artikel 8.4, eerste lid, van de Wet milieubeheer is bepaald, dat de aanvraag betrekking heeft op het veranderen en in werking hebben van de gehele inrichting waarmee de verandering samenhangt.

Ingevolge artikel 8.4, vierde lid, van de Wet milieubeheer vervallen eerder in het kader van de Wet milieubeheer verleende vergunningen op het tijdstip waarop deze vergunning onherroepelijk wordt.

Door de Minister van Economische Zaken is eerder een (revisie-)vergunning verleend op 09-01-2004, onder nummer ME/EP/UM/3066240.

2. Samenhang met andere procedures

Bouwvergunning:

Ingevolge de Woningwet moet een bouwvergunning worden aangevraagd.
Verlening van een bouwvergunning moet worden aangehouden totdat de vergunning ingevolge de Wet milieubeheer verleend is.
Het bevoegd gezag inzake de bouwvergunning is over de vergunningaanvraag ingevolge de Wet milieubeheer geïnformeerd.

Procedure Algemene wet bestuursrecht

Op grond van artikel 8.6 van de Wet milieubeheer (Wm) is op de voorbereiding van de beschikking op de aanvraag om een vergunning afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.

Milieueffectrapportageprocedure:

De milieueffectrapportageprocedure is doorlopen conform de daarvoor geldende regels, zoals vastgelegd in de Wet milieubeheer, waarbij de Provincie Overijssel is opgetreden als coördinerend bevoegd gezag.

De milieueffectrapportageprocedure is gestart met de publicatie van de Startnotitie op 10-06-2004 en geëindigd met het op 17-11-2006 uitbrengen door de Commissie voor de milieueffectrapportage van het (positieve) "Toetsingsadvies" (rapport-nr. 1441-183). De naar aanleiding van het MER ingediende inspraakreacties/zienswijzen zijn door de Commissie voor de milieueffect-rapportage betrokken bij het opstellen van het "Toetsingsadvies".

De Commissie voor de milieueffectrapportage is van oordeel dat in het milieu-effectrapport (MER) en de aanvulling tezamen de essentiële informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming.

In januari 2007 is door de Provincie Drenthe, in samenspraak met GS van Overijssel en de Minister van EZ, uitgebracht de "Nota van beantwoording Milieueffectrapport Herontwikkeling Olieveld Schoonebeek", waarin is ingegaan op de naar aanleiding van het MER ingediende zienswijzen.

De wijzigingen ten opzichte van het MER zijn beschreven in een MER addendum. Dit addendum is als bijlage bij de vergunningsaanvraag gevoegd.

3. Adviseurs ingevolge de Wet milieubeheer

(artikel 8.7 Wet milieubeheer juncto artikel 7.3 van het Inrichtingen- en vergunningen-besluit milieubeheer)

- De Inspecteur, bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer; VROM Inspectie Oost;
- Burgemeester en wethouders van de gemeente Oldenzaal;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel;
- De inspecteur-generaal der mijnen (Staatstoezicht op de mijnen).

4. Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

Door de inspecteur-generaal der mijnen is advies uitgebracht ten aanzien van de aan de ontwerpbeschikking te verbinden voorschriften.

Dit advies is in de ontwerpbeschikking verwerkt.

5. Ontwerpbeschikking

Op 04-12-2009 is de ontwerpbeschikking verstuurd naar de aanvrager en de adviseurs.

Op 22-12-2009 is een kennisgeving met betrekking tot de ontwerpbeschikking gepubliceerd in de Staatscourant en in het blad "Op en Rond de Essen".

De ontwerpbeschikking heeft van 23-12-2009 tot en met 02-02-2010 ter inzage gelegen op de secretarie van de gemeente Oldenzaal.

6. Adviezen met betrekking tot de ontwerpbeschikking.

Naar aanleiding van de aan de adviseurs toegezonden ontwerpbeschikking zijn géén adviezen uitgebracht.

7. Zienswijzen met betrekking tot de ontwerpbeschikking

Naar aanleiding van de ter inzage legging van de ontwerpbeschikking zijn vier inspraakreacties/zienswijzen ingediend.

- De heren H. Steggink en W. Grose (wonende aan de Oude Ootmarsumsestraat 24, 7596 NT Rossum, resp. aan de oude Broekweg 5, 7596 NW Rossum) hebben een gezamenlijke zienswijze ingediend.

a. – Gesteld wordt dat voor de daadwerkelijke goedkeuring of het verlenen van vergunningen de gemeenten Dinkelland en Oldenzaal de eventuele gevolgen betreffende volksgezondheid, milieuschade of andere schadevormen juridisch goed af te dekken

b. – Gesteld wordt dat waarschijnlijk Europese regelgeving wordt overtreden omdat injectiewater uit Schoonebeek uit een andere laagsoort komt dan waar het in Twente wordt geïnjecteerd.

c. – Gesteld wordt dat het chemisch vervuilde water en de chemisch opgeloste reststoffen naar de oppervlakte (biosfeer) komen via:

- mogelijk ontstane scheuren in de afdekkende en afsluitende zoutlaag boven het gasveld;

- omringende waterlagen naast het gasveld;

- aangetaste scheidende lagen;

d. – Gesteld wordt dat de risico's van waterinjectie op de lange termijn zijn:

- mogelijke lekkage uit het reservoir;

- mogelijke bodemdaling;

- aardbevingen;

e. - Gesteld wordt dat in tegenstelling tot wat in het MER staat wel aantasting van de bovenliggende afsluitende zoutlaag wordt verwacht door een reactie tussen het stoomwater (zoetwater) en het zout.

f. - Gesteld wordt dat de formaties waaruit olie wordt gewonnen in Schoonebeek niet gelijksoortig zijn aan de formatie waarin injectiewater wordt geïnjecteerd. Niet alleen de poreuze olie/gaslaag is verschillend (zandsteenlaag versus kalksteenlaag), ook de bovenliggende afsluitlagen zijn verschillend (kleilaag versus zoutlaag).

g. – Gesteld wordt dat het MER aangeeft dat er haarscheurtjes ontstaan in het poreuze gesteende door de hoge fracturerende injectiedrukken, dit is een fabeltje dat wordt bevestigd door het Water Management Plan dat spreekt van scheuren in het reservoir; de scheuren groeien uit tot één platte holle ruimte, ter plaatse van de injectiebuis op de hoogste plaats van het grensvlak met de bovenliggende zoutlaag. Bij het vormen van deze platte holle ruimte kunnen aardschokken optreden.

h. – Gesteld wordt dat door het injecteren van gecondenseerd stoom en formatiewater uit Schoonebeek (onverzadigd zout water) de afsluitende zoutlaag zal oplossen. Dit is niet vermeld in het MER. Mogelijk zullen door het oplossen van het zout holle ruimten ontstaan in de omgeving van de injectiebuis waarin gas zich zal ophopen. Als deze holle ruimten instorten zal het gas in luttele seconden dan wel minuten naar de oppervlakte spuiten. Hiermee is de kans aanwezig dat er aan het oppervlak een horizontaal uitgestrekt explosief mengsel ontstaat. Bij ontsteking van dit mengsel zullen vele km² volledig verschroeien met alle nadelige gevolgen van dien.

- ARAG Rechtsbijstand heeft, namens een cliënt, de heer P.J. Leussink (wonende aan de Oude Ootmarsumsestraat 16, 7577 PG Oldenzaal) een zienswijze ingediend.

De woning van cliënt is, zo wordt gesteld, gelegen op enkele tientallen meters van de locatie/inrichting Rossum-Weerselo-6.

De zienswijze van cliënt heeft betrekking op de aspecten lichthinder, lucht en geluid.

- a. - Lichthinder: cliënt verzoekt om de tekst "zoveel mogelijk" uit voorschrift A3 te verwijderen, zodat hij zekerheid heeft dat hij geen lichthinder van de betreffende inrichting zal ondervinden;
- b. - Lucht: cliënt verzoekt om voorschrift C1 aan te passen. In het voorschrift is gesteld dat flensverbindingen zoveel mogelijk worden vermeden, Cliënt verzoekt om dergelijke verbindingen te verbieden;
- c. - Geluid: cliënt verzoekt voorschrift E5 zodanig te wijzigen dat geluidsmetingen/berekeningen dienen te geschieden door een onafhankelijke derde, temeer omdat tot op heden een soortgelijke vergunning niet is afgegeven en enig vergelijkingsmateriaal ontbreekt.

- Familie Wanschers (wonende aan de Oude Ootmarsumsestraat 2, 7577 PG Oldenzaal) heeft, mede namens J.H.M. Vrijkorte, Familie Velthuis, J. Leussink en J. Segerink, zienswijzen ingediend.

- a. - Gesteld wordt dat aangevraagde activiteiten zoals benoemd in de ontwerpbesluitingen in strijd zijn met het Beslemminsplan Buitengebied 2007, de Woningwet en de Wet ruimtelijke ordening. Er is voor de activiteiten geen milieucategorie opgenomen en woningen staan te dicht bij het NAM-terrein. Daarnaast hebben Gedeputeerde Staten goedkeuring onthouden aan artikel 8, lid c, van de voorschriften van het bestemmingsplan Buitengebied 2007, voorzover het gaat om Loweg ong. (handel oude metalen, opslag oude metalen en gaswinning). Gesteld wordt dat zolang de aanvraag in strijd is met het bestemmingsplan er geen nieuwe beschikkingen/vergunningen verleend dienen te worden.
- b. - Gesteld wordt dat de ontwerpbesluiting in strijd is met de Wm en het Lozingenbesluit Bodembescherming (Lbb), dat het milieu wordt aangetast doordat de volgende stoffen aan het injectiewater worden toegevoegd: Schuimremmers, suspensie bevorderende middelen, ammoniumchloride, zuur, ontvettingsmiddel, anticorrosievloeistof (corrosieremmer), putstimulatievloeistof, resten olie, opgelost zwavelwaterstof, doodpompvloeistof, zuurstofbinder, zuurstofbinder/ biocide, pH-regelvloeistof, splitser en mijnbouwhulpstoffen. Er kan niet worden aangetoond dat deze stoffen uit het injectiewater gehaald worden en het injectiewater wordt zonder verdere behandeling geïnjecteerd.
- c. - Gesteld wordt dat niet wordt voldaan aan Best Beschikbare Techniek (BBT). De injectiebuis is gemaakt van niet-corrosiebestendig materiaal. Als de huidige injectiebuis aan vervanging toe is zal deze vervangen worden door een corrosievrije injectiebuis. Door de bestaande injectiebuis direct te vervangen door een corrosievrije injectiebuis kan men het gebruik van anticorrosievloeistof verminderen.
- d. - Gesteld wordt dat het injectiewater de kwaliteit van de ondergrond zal verslechteren.
- e. - Gesteld wordt dat de ontwerpbesluiting in strijd met de Natuurbeschermingswet, Flora en Faunawet en de Vogel en Habitatrichtlijn. De locatie ligt in het PEHS en

in het Nationaal landschap Noordoost Twente. Daarnaast ligt de locatie naast de EHS en een hoge wal, dit is een natuurgebied.

In de ontwerpbeschikking is hier geen rekening mee gehouden. Het rijk streeft naar duurzame energie. NAM zou hier ook in moeten investeren.

f. - Gesteld wordt dat de bestaande gastransportleidingen en de leidingen die het injectiewater in de diepe ondergrond moeten brengen niet geschikt zijn voor het transport van injectiewater. Door corrosie/aantasting of door leidingbreuk kan lekkage worden veroorzaakt, waardoor gedurende lange tijd injectiewater (vloeibaar afval) in de bodem kan stromen.

g. - Gesteld wordt dat toename van verkeer leidt tot geluidsoverlast. Geluidsoverlast door vervoersbewegingen zijn niet voldoende meegenomen in het akoestisch rapport. Tevens worden pas 6 maanden (voorschrift E.5.), na het in gebruik nemen van de gehele inrichting, controle geluidsmetingen uitgevoerd. Onduidelijk is wat er gebeurt als de geluidsmetingen niet aan het eerder gestelde voldoen. Voorstel is om controle geluidsmetingen ook uit te voeren tijdens het starten van de activiteiten/werkzaamheden.

h. - Gesteld wordt dat er zich calamiteiten voorgedaan hebben op de Rossum-Weerselo 6 locatie, waarbij omwonenden niet zijn geïnformeerd/gewaarschuwd. De omwonenden zijn ziek en misselijk geworden van mogelijk vrijgekomen mercaptanen. Hierover heeft correspondentie plaatsgevonden tussen NAM en de omwonenden. Een tweetal brieven aan SodM hierover zijn onbeantwoord gebleven. Alvorens over te gaan tot het verlenen van de vergunning, dienen er duidelijke afspraken gemaakt te worden wat te doen bij calamiteiten.

i. - Omwonenden doen een dringend beroep op de gemeente Oldenzaal tot handhaving van de voorschriften beschreven in het bestemmingsplan Buitengebied 2007. Uit een brief van de gemeente Oldenzaal is gebleken dat de gemeente Oldenzaal dit voornamelijk niet van plan is. Omwonenden spreken met name hun zorg uit betreffende de bereikbaarheid via de Oude Ootmarsumsestraat en de Loweg tijdens calamiteiten. Geregeld staan vrachtwagens, containers, auto's/busjes en aanhangwagens geparkeerd of gestald die de bereikbaarheid verslechteren. Voordat er nieuwe beschikkingen/vergunningen verleend gaan worden moeten op alle terreinen met bestemming opslagterrein/boorlocatie voor gaswinning de vergunningen en de voorschriften strikt worden nageleefd.

j. - Gesteld wordt dat de locatie Rossum-Weerselo 6 op een voormalige puin-, bouw-, en sloopafval stortplaats ligt. Waarschijnlijk zit er ook asbest doorheen. Een uitgebreid bodemonderzoek is noodzakelijk inclusief een uitgebreid onderzoek naar de aanwezigheid van asbest.

k. - Gesteld wordt dat er nooit onderzoek is verricht naar de relatie tussen bodembeweging (aardbevingen/aardschokken) en scheuren in muren van nabijgelegen woningen/ontroerende goederen. Er dient eerst onderzocht te worden of er een kans bestaat dat door bodembewegingen schade aan woningen wordt aangebracht.

l. - Gesteld wordt dat de hoogte van de verlichting op de locatie Rossum-Weerselo 6 in strijd is met het bestemmingsplan.

m. - Gesteld wordt dat de grondwatergegevens die zijn verzameld gedurende de periode dat de NAM het terrein in gebruik heeft, bij de vergunning gevoegd moeten worden. Hiermee wordt duidelijk gemaakt hoe de toestand van het grondwater is. Hiermee is de nulsituatie van het grondwater bekend.

n. - Voorschrift F.1. van de ontwerpbesikking Milieuvergunning Rossum-Weerselo 6 (ET/EM/9202242) stelt dat pijpleidingen, afsluiters en andere appendages tegen corrosie beschermd zijn. Omwonenden delen mee dat verschillende leidingen en afsluiters reeds zijn aangetast door corrosie. Naar hun mening wordt er ondeugdelijk en verouderd materiaal ingezet bij de waterinjectie en vragen zij zich af of deze materialen bestand zijn tegen de gigantische druk die gebruikt gaat worden tijdens waterinjectie. Daarnaast vragen omwonenden zich af of alle pakkingmaterialen bestand zijn tegen de in het injectiewater aanwezige componenten zoals beschreven in voorschrift F.2.

o. - Gesteld wordt dat onduidelijk is waar de werkzaamheden zich gaan afspelen. Loweg ongenummerd zijn meerdere percelen, dat van de NAM is er 1 van.

p. - In de ontwerpbesikking wordt weergegeven dat de vergunning voor onbepaalde tijd wordt afgegeven. Hier zijn de omwonenden op tegen omdat NAM in het verleden heeft aangegeven dat gaswinning een tijdelijke aangelegenheid zou zijn. Voorstel is dat de vergunning voor bepaalde tijd wordt afgegeven.

q. - In de Wm-ontwerpbesikking wordt uitgegaan van een mijnbouwinrichting. Omdat er waterinjectie (het injecteren van een vloeibare afvalstof in de diepe ondergrond) plaatsvindt moet men spreken over een afvalstoffeninrichting. Het gestelde klopt dan niet. Dit geldt evenzo voor de ontwerpbesikking Lozingenbesluit bodembescherming.

r. - Gesteld wordt dat de groenstroken rond het terrein niet voldoen aan de eisen, door gebrek aan onderhoud door de gemeente Oldenzaal, met als gevolg dat er zicht op de locatie is. De groenstroken dienen als groene bufferzone die ervoor moeten zorgen dat het terrein uit het zicht zal blijven.

s. - In de Wm-ontwerpbesikking wordt gesteld dat onder normale bedrijfsvoering het injecteren van injectiewater geen nadelige gevolgen voor het milieu zal hebben. Onduidelijk is wat er buiten 'de normale bedrijfsvoering' valt en of dit dan wel nadelige gevolgen heeft voor het milieu.

- Milieu-adviesbureau Middelkamp heeft, namens een cliënt, de heer J. Leussink (wonende aan de Oude Ootmarsumsestraat 14, 7577 PG Oldenzaal) zienswijzen ingediend.

a. - Gesteld wordt dat de bekendmaking/mededeling over de ontwerp-besikking niet correct is geschied en dat niet is voldaan aan hoofdstuk 13 van de Wet milieubeheer. Zowel de besikking als ook de openbare kennisgeving waren niet op de website van Provincie Overijssel (www.overijssel.nl <http://provincie.overijssel.nl/kennisgevingen>) te vinden en te downloaden. Reclamant kon hierdoor niet precies nagegaan wat de inzage termijn was en de periode waarbinnen zienswijzen konden worden ingediend. Tevens kon geen beeld worden verkregen van de inhoud van de ontwerpbesikking.

Reclamant geeft aan dat zijn cliënt in zijn belangen is geschaad door de gang van zaken en geeft aan dat het normaal gebruik is dat de documenten op de website worden gepubliceerd. Nu dit niet correct heeft plaatsgevonden kan het zijn dat anderen ook in hun belangen zijn geschaad. Dit gebrek kan niet met toepassing van 6:22 van de Algemene wet bestuursrecht worden gepasseerd.

b. - Gesteld wordt dat niet alle gebruikers van gebouwde eigendommen als bedoeld in artikel 13.4, aanhef en onder b, van de Wet milieubeheer (Wm), een niet op naam gestelde kennisgeving hebben ontvangen.

- c. - Gesteld wordt dat omdat de bedoelde stukken niet ter inzage lagen cliënt in haar belangen is geschaad. Reclamant kon de vergunning niet goed op zijn merites beoordelen. Er is door het bevoegd gezag in strijd gehandeld met het gestelde in de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Bijvoorbeeld wegens het handelen in strijd met art. 3:11 en 3:21 van de Algemene wet bestuursrecht.
- d. - Reclamant acht de opgelegde geluidsvoorschriften te ruim, voor meerdere uitleg vatbaar en niet voldoende handhaafbaar. Het referentieniveau van het omgevingsgeluid is niet vastgesteld. Onvoldoende is aangetoond of aan de geluidsvoorschriften kan worden voldaan.
- e. - Gesteld wordt dat adequate voorschriften ontbreken over het tegengaan van geuroverlast, gevaar en risico. Daarnaast is reclamant van mening dat onderzoek naar de negatieve gevolgen voor de nabije leefomgeving en het leefmilieu door uitvoering van de gevraagde activiteiten onvoldoende heeft plaatsgevonden. Ook de mate van bodemvervuiling is niet voldoende onderzocht of anderszins in kaart gebracht.
- f. - Gesteld wordt dat de best beschikbare technieken niet zijn ingezet en dat de aangevraagde activiteiten in strijd zijn met het bestemmingsplan.
- g. - Gesteld wordt dat van een doelmatige verwijdering van onderhavige vloeibare afvalstoffen niet is gebleken.
- h. - Gesteld wordt dat de mogelijk werkelijke gevolgen onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt. Voor een op zo'n grote schaal injecteren van vervuild water had alleen op beperkte schaal met een proefopstelling alleen mogen worden gegund. Reclamant geeft aan dat de mogelijke nadelige gevolgen voor de vergunde activiteit niet voldoende in kaart zijn gebracht in de zin van vervuiling van drinkwater, grondwater, bodemvervuiling, bodemverzakking, gevaar- en risico's op de korte termijn en vooral op de langere termijn. Het injecteren van water kan leiden tot aantasting van de bodemgesteldheid.
- i. - Gesteld wordt dat de vergunningaanvraag geen goede beschrijving bevat van de representatieve bedrijfssituatie en de mogelijke calamiteiten. De aanvraag voldoet niet aan het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer.
- j. - Gesteld wordt dat Voorschrift 1.1.1 de rechtsbescherming van derden aan tast. Het brengt een hoop verwarring met zich mee. De begrippen in de begrippenlijst zijn onduidelijk en voor meerderlei uitleg vatbaar.
- k. - Gesteld wordt dat de minimum standaard nuttige toepassing is. Aan de minimum-standaard wordt niet voldaan als bedoeld in het LAP. Van een doelmatige afvalverwijdering is geen sprake. Er wordt te weinig gedaan aan nuttige toepassing. Er zijn betere verwerkingstechnieken.

8. Overwegingen met betrekking tot de ingediende zienswijzen

Ten aanzien van de door heren H. Steggink en W. Grose ingediende zienswijze merk ik op dat deze inhoudelijk geheel betrekking heeft op de voorgenomen waterinjectie in de diepe ondergrond en de vermeende effecten daarvan en zich niet richt op de milieueffecten van de bovengronds gelegen inrichting.

Ik concludeer dat behandeling van deze zienswijze door Provincie Overijssel, het bevoegde gezag voor het ondergronds gelegen deel van de inrichting en de waterinjectie, in de rede ligt.

In de onderhavige vergunning wordt niet verder op deze zienswijze ingegaan.

Ten aanzien van de door ARAG Rechtsbijstand heeft, namens een cliënt, de heer P.J. Leussink ingediende zienswijze merk ik het volgende op.

a. - Lichthinder: De inrichting is onbemand en tijdens normale bedrijfsvoering wordt de inrichting 's-avonds en 's-nachts niet verlicht.

In principe zal er dus geen sprake zijn van lichthinder.

Incidenteel kan het, om procestechnische redenen, noodzakelijk zijn om, 's-avonds en 's-nachts werkzaamheden uit te voeren op de inrichting, waarbij het noodzakelijk kan zijn de inrichting tijdelijk te verlichten.

Uit het oogpunt van veiligheid is goede verlichting tijdens het uitvoeren van werkzaamheden van groot belang, in dit kader is de formulering van voorschrift A3 heel bewust zo gekozen.

b. - Lucht: Het waterinjectiesysteem binnen de inrichting is een gesloten systeem en levert bij normale bedrijfsvoering geen geuroverlast op. Het injectiewater bevat voornamelijk opgeloste zouten en slechts sporen van olie en opgelost zwavelwaterstof. Het gebruik van flenzen is om technische en operationele redenen niet geheel te vermijden.

De formulering van het (standaard) voorschrift C1 is derhalve bewust zo gekozen.

c. - Geluid: Voorschrift E5 is een standaard-voorschrift ter verificatie van de bij de vergunningaanvraag ingediende geluidsprognoses.

Geluidsmetingen- en berekeningen worden in de praktijk altijd uitgevoerd door gespecialiseerde akoestische bureaus en beoordeeld door de inspecteur-generaal der mijnen (Staatstoezicht op de mijnen).

Ten aanzien van de door Familie Wanschers ingediende zienswijze merk ik het volgende op.

a. - De ontwerpbesikking betreft uitsluitend de vergunning op basis van de Wet milieubeheer voor waterinjectie op de NAM-inrichting Rossum-Weerselo 6. Artikel 8.10 van de Wet milieubeheer (Wm) bepaalt dat een milieuvergunning geweigerd kan worden als verlening daarvan strijdig is met regels- zoals een bestemmingsplan- bij of krachtens de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Dit is echter geen verplichting.

Op 19 augustus 2009 is het voorontwerp van de partiële herziening van het bestemmingsplan ter visie gelegd. Op 26 januari 2010 is het ontwerp ter visie gelegd. Door middel van deze partiële herziening wenst de gemeente Oldenzaal de aangevraagde activiteiten planologisch mogelijk te maken. De gevraagde vergunning past daarbinnen.

b. - Het al dan niet mogen injecteren van de in de zienswijze genoemde stoffen (mijnbouw hulpstoffen) valt onder de bevoegdheid van GS van Provincie Overijssel.

c. - De injectiebuis maakt deel uit van de ondergronds gelegen inrichting voor het opslaan van afvalstoffen die van buiten het mijnbouwwerk afkomstig zijn en valt onder de bevoegdheid van GS van Provincie Overijssel.

d. - De beoordeling van de kwaliteit van de ondergrond valt overigens onder de bevoegdheid van GS van Provincie Overijssel.

e. - In de Nota Ruimte zijn gebieden aangewezen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en als Nationaal Landschap. Daarnaast zijn Vogel- en Habitatrichtlijn-gebieden aangewezen welke zijn geregeld onder de Flora- en Faunawet. Deze gebieden vormen samen het Natura 2000 netwerk.

De waterinjectielocatie Rossum-Weerselo 6 in Oldenzaal is niet gelegen binnen deze gebieden.

De Wet milieubeheer heeft geen relatie met een van de genoemde wetten. Bij de vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer kan dus ook geen rekening gehouden worden met deze wetten.

De afweging of men moet investeren in duurzame energie en of de aanvrager hierin moet investeren is niet relevant voor deze Wm-vergunningaanvraag.

f. - De injectiewateraanvoerleiding (voormalige gastransportleiding) maakt geen onderdeel uit van de milieuvergunningaanvraag (ligt buiten de inrichting). Vanaf het punt waar de injectieleiding, binnen de inrichting, boven de grond komt wordt deze aangesloten op het waterinjectiesysteem. Het waterinjectiesysteem (binnen de inrichting) bestaat uit een aanvoerleiding, een waterinjectieinstallatie, een persleiding, het spuitkruis (X-mass tree) en de waterinjectieput. De aanvoerleiding, de waterinjectieinstallatie en de persleiding worden nieuw geïnstalleerd. Ten aanzien van mogelijke bodemverontreiniging door lekkage van de installatieonderdelen is voor de inrichting conform de NRB een bodemrisicoanalyse uitgevoerd waarin de bodem-risicocategorie is vastgesteld (Bodemrisicoanalyse Waterinjectielocaties in Twente, kenmerk 9T1541.02/R00008/PKP/Gron, 10 april 2009). De uitkomst van deze bodemrisicoanalyse is dat de bodemrisico's van de waterinjectie-activiteiten door maatregelen en voorzieningen zoveel mogelijk tot een "verwaarloosbaar risico" (bodemrisicocategorie A) zijn teruggebracht.

Het spuitkruis en de waterinjectieput zijn bestaande installatieonderdelen.

De injectie-druk en -snelheid worden op continue basis gemeten. Hierdoor is een overzicht aanwezig van de hoeveelheid water die in de waterinjectieput wordt gepompt en daarmee ook de berekende ondergrondse putdruk. Daarmee samenhangend wordt ook de druk van de annulaire ruimten buiten de injectieverbuizing gemeten, zodat een eventuele lekkage in de verbuizing tijdig kan worden opgemerkt. De technische staat van alle voormalige gaswinnings-installatieonderdelen die gebruikt gaan worden voor de waterinjectie zullen door de NAM gecontroleerd worden.

g. - De mate van indirecte hinder veroorzaakt door transport bewegingen van en naar de locatie is meegenomen in het akoestisch onderzoek (zie § 5.3 Geluidsprognose waterinjectie-faciliteiten op NAM-locatie Rossum-Weerselo 6/3400-OW6/NAA/jv/fw/3).

De 50 dB(A) geluidbelastingcontour ligt op minder dan 5 meter uit de weg. In de onderhavige situatie is het onderzoeksgebied de toegangsweg naar de locatie (Loweg). Uit de ligging van de 50 dB(A) geluidbelastingcontour kan worden geconcludeerd dat er geen hinder is te verwachten van transporten van en naar de inrichting. Binnen het onderzoeksgebied liggen binnen de 50 dB(A) geluidbelastingcontour geen woningen.

NAM moet zich vanaf het moment van het gebruik nemen van de gehele inrichting houden aan de gestelde geluidseisen (50 dB(A) op de grens van de inrichting). In voorschrift E.5. van de ontwerpbesluiting is een controlevoorschrift opgenomen. Hierin staat dat uiterlijk 6 maanden na het in gebruik nemen van de gehele inrichting doormiddel van geluidsmetingen en zonodig berekeningen gecontroleerd wordt of aan de voorschriften wordt voldaan.

Voor de termijn van 6 maanden is gekozen omdat het uitvoeren van geluids- onderzoeken en het opstellen van de rapportages en de bijbehorende toetsing enkele maanden in beslag nemen. Daarnaast is het gebruikelijk om pas na enkele maanden metingen uit te voeren omdat de processen dan adequaat ingeregeld zijn (er is daardoor sprake van een representatieve bedrijfssituatie). Indien blijkt dat er niet voldaan wordt aan de gestelde geluidseisen zal handhavend opgetreden worden.

h. - Als zich binnen de inrichting een ongewoon voorval voordoet of zich heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, moet de NAM, op grond van hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer, onmiddellijk alle maatregelen treffen die redelijkerwijs verlangd kunnen worden, om de gevolgen van die gebeurtenis te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken. Tevens bevat hoofdstuk 17 de verplichting voor de NAM om een ongewoon voorval te melden aan het bevoegd gezag.

Op de locatie is een locatie Noodplan Scenario rapport aanwezig. In geval van een calamiteit zal conform dit rapport worden gewerkt.

Voor de vergunningaanvraag is een onderzoek uitgevoerd naar de externe veiligheidsrisico's van de waterafvoerleiding en - injectielocaties (Externe veiligheidsrisico's waterafvoerleiding en -injectielocaties, 197-3231-TN001 rev 1, 24 juni 2008). Hierin zijn onder andere blow-out scenario's van de waterinjectieputten opgenomen. Deze notitie is onderdeel van bijlage 1 van de aanvraag en dus onderdeel van de vergunning.

i. - De verwachte verkeersaantrekkende werking van de locatie in combinatie met de aanwezige verharding binnen de inrichting, zullen niet leiden tot het verslechteren van de bereikbaarheid in het algemeen dan wel voor hulpdiensten tijdens calamiteiten.

De locatie zal slechts incidenteel worden bezocht door een vrachtauto. Hinder valt niet te verwachten. Het handhaven van de beschreven verkeersoverlast en daarmee samenhangend bereikbaarheid van hulpdiensten is overigens een verantwoordelijkheid van de Gemeente Oldenzaal en valt buiten de reikwijdte van deze vergunning.

j. - In 2009 hebben 2 verkennend bodemonderzoeken plaatsgevonden; Verkennend bodemonderzoek en Plan van Aanpak gedeeltelijk opruimen NAM-locatie Rossum-Weerselo 6 (ROW6), kenmerk 14207-188547, Oranjewoud, d.d. 4 mei 2009; Verkennend milieukundig bodemonderzoek, kenmerk VN-50225-1, Wiertsema & Partners, d.d. 6 januari 2010. Asbest metingen aan puinmonsters maken onderdeel uit van het verkennend bodemonderzoek van Oranjewoud. Tijdens dit verkennend bodemonderzoek heeft indicatief asbest onderzoek plaatsgevonden op de genomen puinmonsters. Hieruit is gebleken dat er plaatselijk verhoogde concentraties aan asbest aanwezig zijn op de locatie. De geldende norm voor asbest wordt echter niet overschreden waardoor er formeel geen sprake is van een verontreiniging van asbest. Met deze verkennend bodemonderzoeken is de kwaliteit van de bodem voldoende in kaart is gebracht. Indien noodzakelijk zal aanvullend bodem- of asbest-onderzoek worden uitgevoerd.

k. - Sinds 1990 worden door het KNMI metingen gedaan naar aardtrillingen. NAM heeft mij desgevraagd gemeld dat in de velden in Twente, ook tijdens productie van deze aardgasvelden, (Tubbergen-Mander, Tubbergen en Rossum-Weerselo) geen

trillingen zijn geregistreerd en dat ook waterinjectie door NAM in vergelijkbare gasreservoirs niet heeft geleid tot meetbare bodemdaling en het KNMI heeft hier geen voelbare aardtrillingen waargenomen. Op basis van deze ervaring verwacht NAM geen aardbevingen/-trillingen van de voorgenomen waterinjectie.

Een en ander over bodemdaling/stijging en aardbevingen/-trillingen is terug te vinden in hoofdstuk 18 (§18.8.5) van de MER.

Bodembeweging wordt onder meer via het Meetplan bodembeweging- periodiek gecontroleerd. Indien tegen de verwachtingen in bodemtrillingen zouden optreden worden die trillingen geregistreerd door het KNMI-meetnet.

l. - Een deel van de locatie zal worden geamoveerd, waarbij ook de bestaande verlichting wordt verwijderd. De nieuwe verlichting maakt onderdeel uit van de waterinjectie-installatie. Hiervoor zal een bouwvergunning worden aangevraagd. De inrichting wordt ingericht conform het bouwbesluit, de voorschriften beschreven in het dan geldende bestemmingsplan en de voorschriften van de ontwerp-beschikkingen. Hiermee zal voldaan worden aan de eisen die gesteld worden aan de hoogte van de verlichting.

m. - In 2007 heeft een monitoringsonderzoek (Monitoringsonderzoek 2007, ARCADIS nr. 110314/NA7/105/000258/023, 4-9-2007) naar het grondwater plaatsgevonden. Dit onderzoek maakt deel uit van het verkennend bodemonderzoek (verkennend bodemonderzoek en Plan van Aanpak gedeeltelijk opruimen NAM-locatie Rossum-Weerselo 6 (ROW6), kenmerk 14207-188547, d.d. 4 mei 2009) dat in 2009 heeft plaatsgevonden. De NAM heeft daarmee de historische grondwatergegevens, die zijn verzameld gedurende de periode dat de NAM het terrein in gebruik heeft, meegenomen in het bodemonderzoek voor de locatie Rossum-Weerselo 6.

n. - De gehele inrichting moeten voldoen aan de voorschriften (zoals F.1. en F.2.) als opgenomen in Wm-ontwerpbeschikking. Wanneer pijpleidingen, afsluiters, pakkingen en andere appendages niet voldoen aan deze voorschriften zullen deze moeten worden gereviseerd of vervangen. De bestaande veiligheidskleppen en afsluiters worden periodiek onderhouden, getest en afgesteld. Daarnaast zal de bovengrondse injectiedruk niet boven de oorspronkelijke gasdruk komen.

o. - De Wm-vergunning heeft uitsluitend betrekking op de NAM-inrichting Rossum-Weerselo 6. In de vergunningaanvraag, die deel uit maakt van de beschikking, zijn duidelijke tekeningen (Bijlage 1, appendix 3) opgenomen waarop de inrichtingsgrenzen zijn weergegeven.

p. - Het Inrichtingen en vergunningenbesluit Milieubeheer (Ivb) kent voor deze activiteit niet de mogelijkheid om deze voor een bepaalde tijd te vergunnen. Een beperking van de duur van de activiteiten is op een andere manier aanwezig via de hoeveelheid injectiewater en de vulling van het reservoir. Dit valt onder de bevoegdheid van GS van Provincie Overijssel.

q. - De inrichting is op grond van de Mijnbouwwetgeving een mijnbouwwerk, daarnaast valt de inrichting tevens onder categorie 28.4 sub f van het Inrichtingen en vergunningenbesluit milieubeheer.

r. - De groenstrook rondom de inrichting maakt geen onderdeel uit van de inrichting en valt daarmee buiten de reikwijdte van de milieuvergunning. De groenstrook valt onder beheer van de gemeente Oldenzaal.

s. - In de vergunningaanvraag is aangegeven dat de waterinjectieinstallatie een volledig gesloten systeem is met bijbehorende veiligheidsmaatregelen. Daarnaast is

er ter bescherming van het reservoir een Waterinjectie Management Plan (WMP) opgesteld dat de integriteit van het reservoir waarborgt. De vergunningaanvraag en het WMP maken onderdeel uit van de Wm-ontwerpbeschikking. De veiligheidsmaatregelen en het WMP moeten ervoor zorgen dat er geen ongewoon voorval optreedt in de inrichting. Als zich in de inrichting een ongewoon voorval voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, treft de NAM conform hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer, onmiddellijk de maatregelen die redelijkerwijs verlangd kunnen worden, om de gevolgen van die gebeurtenis te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken.

Ten aanzien van de door *Milieu-adviesbureau Middelkamp* ingediende zienswijze merk ik het volgende op.

a. - Uit controle op de website <http://provincie.overijssel.nl/kennisgevingen> blijkt dat zowel de ontwerpbeschikking als de openbare kennisgeving op de website staan en hebben gestaan. Daarnaast merk ik op dat noch in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) noch in de Wet milieubeheer een verplichting is neergelegd tot kennisgeving van het ontwerpbesluit op internet.

De procedure is overigens verzorgd door GS van Provincie Overijssel, optredend als coördinerend bevoegd gezag.

b. - In hoofdstuk 2 is aangegeven welke procedure van toepassing is. Binnen deze procedure is het niet nodig om alle gebruikers van gebouwen aan te schrijven en een lijst daarvan ter visie te leggen.

c. - Op grond van 3:11 van de Algemene wet bestuursrecht dient het bevoegd gezag het ontwerp van het te nemen besluit, met de daarop betrekking hebbende stukken die redelijkerwijs nodig zijn voor een beoordeling van het ontwerp, ter inzage te leggen. De stukken moeten gedurende de termijn voor het naar voren brengen van zienswijze en het uitbrengen van adviezen, te weten zes weken, ter inzage liggen. De ontwerpbeschikkingen en andere relevante stukken hebben vanaf 23 december 2009 gedurende zes weken ter inzage gelegen bij de Provincie Overijssel en bij de gemeente Oldenzaal.

d. - Bij het opstellen van voorschrift E1 (EZ) van de ontwerpbeschikking is aangesloten bij het Landelijk geluidsbeleid en de extra geluidseisen zoals gesteld vanuit de gemeente Oldenzaal. Op grond van het landelijk geluidsbeleid is het gebied rond de locatie Rossum-Weerselo 6 aan te merken als "Landelijke omgeving". Voor dit gebiedstype geldt een richtwaarde van 40 dB(A) geluidsbelasting (etmaalwaarde van het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau) ter plaatse van de dichtstbijgelegen woonbebouwing.

Door de gemeente Oldenzaal zijn, in de ruimtelijke ordeningsprocedure, eisen gesteld aan de geprognosticeerde geluidsbelasting bij de nabijgelegen woningen. De geluidsemissie van de nieuwe activiteiten dienen te passen binnen de geluidsvoorwaarden, zoals deze staan vermeld in de vigerende Wet milieubeheervergunning van de locatie (d.d. 9 januari 2004, kenmerk ME/EP/UM/3066240). In deze geluidsvoorwaarden is aangegeven dat de geluidsemissie, veroorzaakt door de werking van de inrichting niet meer mag bedragen dan 50 dB(A) op de grens van de inrichting (het hekwerk).

Om aan te tonen of kan worden voldaan aan de grenswaarde zoals opgenomen in de vigerende vergunning (d.d. 9 januari 2004, kenmerk ME/EP/UM/3066240) zijn in het kader van de vergunningaanvraag akoestisch berekeningen uitgevoerd (NAA, 3400-ROW6/NAA/jv/fw/3, 28 september 2009). In deze berekeningen zijn de bekende geluidsbronnen, (aanvullende) technische en procedure maatregelen meegenomen. Daarnaast is er aan de ontwerpbeschikking een controlevoorschrift verbonden (voorschrift E5) waarin de verplichting is opgenomen om uiterlijk zes maanden na het in gebruik nemen van de gehele inrichting controlemetingen uit te voeren.

e. - Het waterinjectiesysteem binnen de inrichting is een gesloten systeem en levert bij normale bedrijfsvoering geen geuroverlast op. In voorschrift C1 (EZ) is als eis gesteld dat de inrichting zodanig ingericht en onderhouden dient te worden zodat geuroverlast wordt voorkomen. Het opnemen van extra voorschriften betreffende het tegengaan van geuroverlast wordt derhalve niet nodig geacht.

Ten aanzien van gevaar- en risico geldt dat de waterinjectielocatie niet onder het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) valt. Wel wordt er aan het BEVI voldaan. Voor de vergunningaanvraag is een onderzoek uitgevoerd naar de externe veiligheidsrisico's van de waterafvoerleiding en -injectielocaties (Externe veiligheidsrisico's waterafvoerleiding en -injectielocaties, 197-3231-TN001 rev 1, 24 juni 2008). Deze notitie is onderdeel van bijlage 1 en dus onderdeel van de vergunning.

Geconcludeerd is dat voor de waterinjectieleiding de externe veiligheidsrisico's verwaarloosbaar zijn. De 10^{-6} /jaar PR-contour zal binnen het hek van de locatie liggen. Gezien de beperkte concentratie van H₂S treden er geen toxische effecten op. Het opnemen van voorschriften ten aanzien van gevaar en risico wordt derhalve niet nodig geacht.

Ten aanzien van het ontbreken van onderzoek naar de negatieve gevolgen voor de nabije leefomgeving en het leefmilieu door uitvoering van de gevraagde activiteiten merk ik op dat de door NAM in het kader van de vergunningaanvraag uitgevoerde milieutechnische onderzoeken (o.a. op het gebied van bodem, geluid, externe veiligheid en natuurbescherming) in combinatie met de in de aanvraag opgenomen informatie voldoende inzicht geven in de mogelijke gevolgen voor de leefomgeving en het -milieu.

De kwaliteit van de bodem is onderzocht. Op het voormalige installatieterrein is een bodemverontreiniging aangetroffen welke gesaneerd gaat worden. Verder is er een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op het terrein waar de activiteiten gaan plaatsvinden. Hier zijn slechts lichte verontreinigingen aangetroffen, welke geen risico vormen voor het milieu of de volksgezondheid. Indien noodzakelijk zal een verkennend bodemonderzoek voor de gehele locatie plaatsvinden.

De geluidbelasting is vastgesteld in 'geluidsprognose waterinjectie-faciliteiten op NAM-locatie Rossum0-Weerselo 6' d.d. 28-09-2009, kenmerk 3400-ROW6/NAA/jv/fw/3.

Ten aanzien van natuurbescherming is een effectenonderzoek in het kader van de natuurbeschermingswet 1998 uitgevoerd ('Onderzoek effecten van de voorgenomen wijzigingen van inrichting ROW-6 in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998' d.d. 18 mei 2009, kenmerk 9V2015/N00013/EKL/Gron).

f. - Voor het ondergrondse deel van de inrichting geldt overeenkomstig artikel 8.11, vierde lid, van de Wm, juncto artikel 5a.1 van het Inrichtingen- en vergunningen-

besluit milieubeheer (IvB) dat bij de bepaling van Beste Beschikbare Technieken (BBT) rekening gehouden wordt met de Regeling aanwijzing BBT documenten. Omdat de aanvraag geen betrekking heeft op een "Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (GPBV) installaties" hoeft geen rekening gehouden te worden met de in tabel 1 van de bijlage van de regeling genoemde documenten. In tabel 2 van de bijlage van de regeling staan de Nederlandse informatiedocumenten. De aanvraag is hieraan getoetst om te bepalen of voldaan wordt aan de BBT-eisen. Het betreft zowel documenten die op alle inrichtingen, als ook documenten die slechts op specifieke inrichtingen van toepassing zijn. Echter geen van deze documenten heeft betrekking op de diepe ondergrond.

Voor het bovengrondse deel van de inrichting geldt dat de bepaling van de BBT voor de inrichting is uitgevoerd conform hoofdstuk 5a van het IvB en de aanwijzing BBT-documenten. Het voldoen aan grenswaarden zoals vastgesteld in het Besluit emissie-eisen stook-installaties (BEES), de Nederlandse emissie Richtlijn (NeR) en het Besluit externe veiligheid inrichtingen, alsmede het voldoen aan de Nederlandse Richtlijn Bodem-bescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB), is bij deze bepaling als minimum criterium gehanteerd.

De waterinjectieinrichting valt niet onder BEES en BEVI. De waterinjectieinrichting is een niet IPPC-plichtige inrichting, voor de inrichting is derhalve geen BBT document (BREF) van toepassing in het kader van de IPPC. De inrichting voldoet overigens wel aan de eisen die BEVI aan externe veiligheid stelt. Daarnaast wordt voldaan aan de NeR en de NRB. Hiermee voldoet het bovengrondse deel van de inrichting aan BBT. Het ondergrondse deel van de inrichting voldoet aan de daarvoor geldende eisen uit de Mijnbouwwetgeving.

Artikel 8.10 van de Wet milieubeheer (Wm) bepaalt dat een milieuvergunning geweigerd kan worden als verlening daarvan strijdig is met regels- zoals een bestemmingsplan- bij of krachtens de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Dit is echter geen verplichting.

Op 19 augustus 2009 is het voorontwerp van de partiële herziening van het bestemmingsplan ter visie gelegd. Op 26 januari 2010 is het ontwerp ter visie gelegd. Door middel van deze partiële herziening wenst de gemeente Oldenzaal de aangevraagde activiteiten planologisch mogelijk te maken. De gevraagde vergunning past daarbinnen.

- g. - Het al dan niet mogen injecteren van de in de zienswijze genoemde stoffen (mijnbouwhulpstoffen) valt onder de bevoegdheid van GS van Provincie Overijssel.
- h. - In de aanvraag zijn de gevolgen voor de vergunde activiteit voldoende in kaart gebracht. Het al dan niet mogen injecteren van de in de zienswijze genoemde stoffen (mijnbouwhulpstoffen) valt onder de bevoegdheid van GS van Provincie Overijssel.
- i. - In de hoofdstukken 3, 4, 5 en 6 van de aanvraag (bijlage 1) is de representatieve bedrijfssituatie uitgebreid beschreven. Ook mogelijke calamiteiten worden beschreven in de hoofdstukken 8, 9 en 13 van de aanvraag (bijlage 1). De aanvraag is opgebouwd volgens een standaard zoals deze sinds de invoering van de Wet milieubeheer en het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer in overleg met het bevoegd gezag is ontwikkeld.
- j. - Voorschrift 1.1.1 valt onder de bevoegdheid van GS van Provincie Overijssel
Begrippenlijst: de begrippen 'Injectiewater' en 'Mijnbouwhulpstoffen' zijn overgenomen uit het Waterinjectieprotocol.

k. – Het al dan niet mogen injecteren van de in de zienswijze genoemde stoffen (mijnbouwhulpstoffen) valt onder de bevoegdheid van GS van Provincie Overijssel.

De ingediende zienswijzen geven naar mijn oordeel geen aanleiding tot het wijzigen van de aan de onderhavige vergunning verbonden voorschriften.

9. Motivering van de beschikking

De aanvraag is, met inachtneming van het bepaalde in artikel 8.8 van de Wet milieubeheer, getoetst aan het belang van de bescherming van het milieu.

Bepaling van de beste beschikbare technieken (BBT) voor de inrichting is uitgevoerd conform hoofdstuk 5a van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (IvB) en de regeling aanwijzing BBT-documenten.

Het voldoen aan grenswaarden zoals vastgelegd in het Besluit emissie-eisen stookinstallaties (BEES), de Nederlandse emissie Richtlijn (NeR) en het Besluit externe veiligheid inrichtingen, alsmede het voldoen aan de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB), is bij deze bepaling als minimum criterium gehanteerd.

De waterinjectieinrichting valt niet onder BEES en BEVI, wel wordt aan BEVI voldaan. De waterinjectieinrichting is een niet IPPC-plichtige inrichting, voor de inrichting is derhalve geen BBT document (BREF) van toepassing in het kader van de IPPC.

De gevolgen voor het milieu betreffen de aspecten lucht, water, bodem, geluid, geur, energie en afvalstoffen.

De belasting van het milieu is beschreven in hoofdstuk 8 van de bij de aanvraag behorende bijlage 1. Uit de aanvraag blijkt dat afdoende maatregelen zijn genomen om de belasting van het milieu te beperken en dat op verantwoorde wijze wordt omgegaan met het verbruik van energie.

In hoofdstuk 10 van de bij de aanvraag behorende bijlage zijn aard en omvang van de afvalstoffen beschreven. Uit de aanvraag blijkt dat op verantwoorde wijze wordt omgegaan met afvalstoffen.

Het Ministerie van Economische Zaken en de Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie (NOGEPA) hebben op 11-06-1996 een Meerjarenafspraken afgesloten over verbetering van de energie-efficiency, als onderdeel van het op 02-06-1995 afgesloten milieuconvenant tussen de NOGEPA en de overheid. Op 01-07-2008 is een 3e Meerjarenafspraken ondertekend.

Bodembescherming

Het preventieve bodembeschermingsbeleid, uitgewerkt in de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB) gaat er van uit dat (zelfs) de maatregelen en voorzieningen die leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico nooit volledig kunnen uitsluiten dat onverhoopt een belasting van de bodem optreedt. Om die reden blijft bodembelastingonderzoek noodzakelijk. Zulk onderzoek is gericht op de feitelijk aanwezige installaties en de aldaar gebezigde stoffen en beperkt zich tot het vastleggen van de nulsituatie bodemkwaliteit voorafgaand aan, of zo spoedig

mogelijk na, de start van de betreffende activiteit(en) en een vergelijkbaar eind- en (eventueel) tussensituatie bodemonderzoek om aantasting van de bodemkwaliteit aan te kunnen tonen. Indien aldus een onverhoopte bodembelasting is geconstateerd kan het bodemherstel worden verhaald op de veroorzaker.

Geluid:

In overleg met gemeente Oldenzaal is door NAM toegezegd dat de geluidsemissie van de nieuwe waterinjectie-activiteit zal passen binnen de geluidsvoorwaarden van de vigerende vergunning, hetgeen betekent dat de geluidsbelasting op de grens van de inrichting niet meer mag bedragen dan 50 dB(A) en tevens dat de geluidsbelasting ter plaatse van woningen niet meer mag bedragen dan 40 dB(A). Door het treffen van maatregelen (zware geluidsomkasting elektromotoren en hulpsystemen, akoestische isolatie leidingwerk) wordt invulling gegeven aan de toepassing van Best Beschikbare Techniek. Door het treffen van vergaande aanvullende maatregelen (omkasting pomphuis en kleppenskid, ondergrondse aanleg persleiding naar één injectieput, operationele beperking hoeveelheid injectie in de nachtperiode) kan worden voldaan aan de richtwaarde van 40 dB(A) aan de woningen rondom de inrichting.

Naar aanleiding van de vergunningverleningsprocedures voor vergelijkbare waterinjectieinrichtingen van de NAM gelegen in de Gemeente Dinkelland (ROW-2, ROW-3 en ROW-5), is besloten om naar analogie met voornoemde vergunningen aan de onderhavige vergunning alsnog enkele aanvullende voorschriften te verbinden.

Conclusie

Ik kom dan ook tot de conclusie dat verlening van de vergunning onder de hierna genoemde voorwaarden niet in strijd is met het belang van de bescherming van het milieu.

10. Beschikking

Gelet op de Wet milieubeheer besluit ik:

- I. vergunning te verlenen voor het veranderen en in werking hebben van de inrichting, beschreven in de bij de aanvraag behorende bijlage 1;
- II. de aanvraag en de beschrijving van de inrichting deel te laten uitmaken van de vergunning;
- III. aan de vergunning de volgende voorschriften te verbinden:

VOORSCHRIFTEN

A. Algemeen

1. op de buitengrens van de inrichting, zoals met -+--+--+--+ aangewezen op de tekening nr. EP200807224637001 d.d. 22-09-2009 is een van stevig hekwerk vervaardigde afrastering aangebracht van tenminste 2.20 meter hoog; ten aanzien van elk der toegangen tot het terrein van de inrichting zijn zodanige voorzieningen getroffen en maatregelen genomen dat een

doeltreffende beveiliging tegen het betreden van dat terrein door onbevoegden is verkregen; vluchtdeuren in het hekwerk draaien naar buiten open;

2. de inrichting wordt schoon gehouden en verkeert steeds in goede staat van onderhoud; het terrein van de inrichting wordt vrijgehouden van voor de werking van de inrichting onnodig materiaal; eventuele begroeiing wordt kort gehouden; dood hout, bladeren en afgesneden onkruid of gras wordt verwijderd; bij het kort houden van begroeiing of anderszins wordt ter plaatse, waar gevaar voor explosieve verbranding niet is uitgesloten, geen apparatuur dan wel gereedschap gebruikt, dat vonken kan veroorzaken;
3. de buitenverlichting op het terrein van de inrichting is, ook wat de hoogte daarvan betreft, tot het voor het verrichten van de nodige werkzaamheden op dat terrein of ter bescherming van het milieu noodzakelijke beperkt; de lampen branden uitsluitend voor zover dit voor het op het terrein van de inrichting verrichten van werkzaamheden of in verband met de bewaking van de inrichting dan wel anderszins in verband met de veiligheid noodzakelijk is; de verlichting is zodanig opgesteld en ingericht en de lampen zijn zodanig afgeschermd, dat hinderlijke lichtstraling voor de omgeving zoveel mogelijk wordt voorkomen;
4. het brandbestrijdingsplan als bedoeld in artikel 3.9 lid c van de arbeidsomstandighedenregeling is, voor zover op de inrichting betrekking hebbend, in overleg met de commandant van de plaatselijke brandweer opgesteld;
5. de in het brandbestrijdingsplan bedoelde blusmiddelen en toestellen zijn, ten minste in de beschreven omvang en variëteit, steeds in goede staat van onderhoud en voor onmiddellijk gebruik aanwezig en wel op doeltreffende en goed bereikbare plaatsen;
6. zodanige voorzieningen zijn getroffen dat de installatie te allen tijde, indien nodig, veilig uit bedrijf genomen kan worden (bijv. m.b.v. een noodstroomvoorziening);
8. op de locatie is een noodstop-knop aangebracht;
9. alvorens de inrichting onbemand wordt achtergelaten is deze door een te houden inspectie op haar goede werking gecontroleerd; indien bij zodanige controle of anderszins een defect of mankement wordt geconstateerd, zullen, wanneer daardoor gevaar, schade of hinder voor de omgeving ontstaat of dreigt te ontstaan, onverwijld maatregelen worden genomen ter voorkoming of beperking daarvan, terwijl de inrichting of het betrokken deel zonodig buiten werking wordt gesteld; het weer in bedrijf nemen geschiedt niet dan nadat vaststaat dat het mankement doeltreffend is verholpen;
10. alle installatie-onderdelen die niet meer in bedrijf zijn, worden zodanig onderhouden dat zij geen nadelige gevolgen voor de veiligheid en/of het milieu kunnen veroorzaken;

11. toekomstige ontwikkelingen en veranderingen van de installatie als bedoeld in artikel 8.1 derde lid, juncto artikel 8.13, lid 1 sub g, van de Wet milieu-beheer worden ten minste vier weken voor de verwezenlijking daarvan, medegedeeld aan de inspecteur-generaal der mijnen;

B. Bodem en oppervlaktewater

1. voor elke bedrijfsactiviteit waarbij volgens de NRB een risico op bodemverontreiniging bestaat, zijn dusdanige bodembeschermende voorzieningen en maatregelen getroffen, dat de activiteit, overeenkomstig de NRB, voldoet aan de bodemrisicocategorie categorie A (verwaarloosbaar risico); binnen zes maanden na voltooiing van de aanlegfase wordt opnieuw een bodemrisicoanalyse verricht, ter verificatie van de uitgevoerde analyse in de ontwerpfase; de opgestelde bodemrisicoanalyse wordt actueel gehouden;
2. ter controle van het grondwater zijn op en/of rond de inrichting peilbuizen geplaatst zoals aangegeven op tekening nummer EP200807224637002, d.d. 22-09-2009;
3. het grondwater wordt jaarlijks bemonsterd en geanalyseerd door een persoon of instelling die daartoe op grond van het Besluit Bodemkwaliteit is erkend; de analyseresultaten worden ten minste tien jaar bewaard en kunnen te allen tijde worden getoond aan de controlerende ambtenaren van het bevoegd gezag;
4. bemonstering en analyse vindt plaats conform NEN 5740; het monitoringsysteem wordt ingericht en beheerd conform de Nederlandse richtlijn monitoring bodemkwaliteit bedrijfsmatige activiteiten;
5. het terrein van de inrichting is zodanig aangelegd, ingericht en afgewerkt alsmede wordt op zodanige wijze onderhouden dat verontreiniging van de bodem of van het oppervlaktewater wordt voorkomen;
6. op het terrein terechtgekomen hemelwater kan niet daarbuiten geraken, tenzij het water geen stof bevat, welke de bodem of het oppervlaktewater kan verontreinigen;
7. schadelijke of verontreinigende stoffen, zoals injectiewater en hydraulische olie, mogen niet in het oppervlaktewater terechtkomen dan wel in de bodem dringen; verontreinigd hemelwater wordt opgevangen en naar elders afgevoerd;
8. de bij het injectieproces te gebruiken of vrijkomende stoffen, die de bodem of het oppervlaktewater kunnen verontreinigen, worden zodanig op het terrein opgeslagen, dat geen verontreiniging als bedoeld onder B5. kan optreden;
9. indien een opvangbak, drainsysteem of een dergelijke voorziening lek is, dan wel een redelijk vermoeden van lekkage bestaat, wordt de desbetreffende

- voorziening op de staat waarin zij verkeert onderzocht en zonodig onverwijld hersteld;
10. indien door wat voor oorzaak ook verontreinigende stoffen op of in de bodem dreigen te geraken of zijn geraakt zorgt de vergunninghoudster onverwijld voor:
 - a. melding daarvan aan de inspecteur-generaal der mijnen;
 - b. maatregelen om verdere verontreiniging van de bodem te voorkomen;
 11. opgetreden verontreiniging van bodem en grondwater wordt ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen ongedaan gemaakt;
 12.
 - a. voordat het terrein van de inrichting, na bedrijfsbeëindiging, wordt teruggegeven aan de eigenaar, wordt door een persoon of instelling die daartoe op grond van het Besluit Bodemkwaliteit is erkend een eindsituatie-onderzoek van de bodem verricht;
 - b. de inspecteur-generaal der mijnen kan nadere eisen stellen ten aanzien van de uitvoering van het onder a. bedoelde onderzoek;
 - c. het resultaat van het onder a. bedoelde onderzoek wordt overgelegd aan de inspecteur-generaal der mijnen;
- C. **Lucht**
1. de inrichting is zodanig ingericht en onderhouden, dat geuroverlast ten gevolge van lekkages wordt voorkomen; het gebruik van chemische hulpstoffen, welke buiten de inrichting geuroverlast veroorzaken, is verboden; in leidingen, waardoor geurverwekkende vloeistoffen worden getransporteerd, is het gebruik van flensverbindingen zoveel mogelijk vermeden;
 2. alle pompen, leidingen, afsluiters en dergelijke zijn zodanig geconstrueerd en aangelegd en zodanig onderhouden, dat lekkages worden voorkomen; elk defect dat vervuiling of geuroverlast kan veroorzaken wordt onverwijld hersteld;
 3. op plaatsen waar zich een aftapkraan of een kraan voor het nemen van monsters van injectiewater of andere schadelijke stoffen of verontreinigende dan wel geurverspreidende vloeistof bevindt, zijn zodanige voorzieningen getroffen, dat het wegvloeien van een zodanige vloeistof door opvang of anderszins wordt voorkomen;
 4. de incidentele emissies beschreven in de aanvraag worden geregistreerd in een meet- en registratiesysteem;
- D. **Afvalstoffen/gevaarlijke stoffen**
1. de vergunninghoudster neemt maatregelen om het ontstaan van afvalstoffen zoveel mogelijk te voorkomen;

2. afvalstoffen zijn in goed gesloten, niet lekkend, tegen weersinvloeden bestendig en zonodig geuroverlast voorkomend verpakkingsmateriaal verpakt en worden zo spoedig mogelijk afgevoerd;

E. Geluid

1. de etmaalwaarde van het door de werking van de inrichting veroorzaakte langtijd-gemiddelde beoordelingsniveau $L_{A,T}$ bedraagt ter plaatse van de rode geluidscontour, aangegeven op tekening nr. EP200807224637005, d.d. 22-09-2009 aldaar op een hoogte van 5 meter boven het maaiveld gemeten, c.q. berekend, en beoordeeld volgens de "Handleiding meten en rekenen industrielawaai" (uitgave 1999), niet meer dan 50 dB(A);
2. binnen in nabijgelegen woningen bedraagt het A-gewogen geluidniveau in de oktaafband met middenfrequentie 63 Hz niet meer dan 20[dB(A-gewogen)];
3. de vergunninghoudster voert controlemetingen uit voordat de installatie definitief in gebruik wordt gesteld; de resultaten van de geluidsmetingen en berekeningen worden overlegd aan de inspecteur-generaal der mijnen;
4. het onder E.2 gestelde geldt niet indien de gebruiker van de woning geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidsmetingen
5. extra lawaai makende met de werking van de inrichting verband houdende werkzaamheden worden zoveel mogelijk vermeden dan wel uitgevoerd tussen 07.00 uur en 19.00 uur, hierbij blijft het onder E1. gestelde onverminderd van kracht;
6. de door de inrichting veroorzaakte piekniveaus ($L_{A,max}$), gemeten in de meterstand "fast" overschrijden het onder E1. genoemde niveau met niet meer dan 10 dB(A);
7. de etmaalwaarde van het equivalente geluidsniveau veroorzaakt door verkeersbewegingen van en naar de inrichting aan de gevel van de dichtstbijzijnde woning, beoordeeld volgens de "Circulaire inzake geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de wet milieubeheer d.d. 29 februari 1996", bedraagt niet meer dan 50 dB(A);
8. continue trillingen, veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige toestellen en installaties en de daarin verrichte werkzaamheden en plaatsvindende activiteiten zijn niet voelbaar in woningen of geluidsgevoelige bestemmingen. Discontinue, intermitterende of sporadisch optredende, voelbare trillingen worden voorkomen of, voor zover voorkomen niet mogelijk is, zoveel mogelijk beperkt; de waarden van de maximale trillingsterkte bedragen niet meer dan de streefwaarden, genoemd in: Trillingen: meet- en beoordelingsrichtlijnen. Hinder voor personen in gebouwen, deel B (SBR, 2006);

9. de inspecteur-generaal der mijnen kan de vergunninghouder opdracht geven tot het laten verrichten van een onderzoek naar bovengenoemde trillingen, indien een daartoe door het bevoegd gezag aangewezen ambtenaar voelbare trillingen heeft waargenomen, of indien deze het noodzakelijk vindt om de deugdelijkheid van (eventuele) voorzieningen en het naleven van voorschriften te controleren; de meting van trillingen en de verdere beoordeling van de meetresultaten geschieden overeenkomstig de in E.8 genoemde meet- en beoordelingsrichtlijn; de rapportage van de meting en de meetresultaten worden binnen drie maanden na uitvoering ervan ter goedkeuring aan de inspecteur-generaal der mijnen overgelegd;

F. Werktuigen

1. pijpleidingen, afsluiters en andere appendages zijn voldoende sterk en tegen corrosie beschermd; zij zijn zodanig gelegd en gemonteerd dat overmatige spanningen door uitzetting, inkrimping, temperatuurschommelingen of verzakkingen van pompen dan wel van beton- of staal-constructies van de inrichting worden voorkomen;
2. als pakkingmateriaal is materiaal aangewend, dat bestand is tegen de in het injectiewater voorkomende stoffen of hulpstoffen;
3. voorzover pijpleidingen of toebehoren daarvan bovengronds zijn gelegen zijn zij, ter plaatse waar gevaar voor beschadiging door mechanische invloeden, zoals aanrijding, niet is uitgesloten, tegen dit gevaar ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen doeltreffend en deugdelijk beschermd; onder wegen gelegen leidingen zijn tegen de belasting door het verkeer bestand;
4. een veiligheidsklep ter voorkoming van een ontoelaatbare stijging van de druk in een gesloten ruimte staat met die ruimte direct dan wel door middel van een leiding indirect in een niet afsluitbare verbinding; indien er sprake is van twee veiligheidskleppen met bijbehorende afsluiters dan zijn deze afsluiters onderling zodanig gekoppeld, dat wanneer de ene klep is afgesloten de andere niet gesloten is of kan worden; de voorzieningen voor het koppelen van de afsluiters zijn zodanig aangebracht en onderhouden, dat een goede werking daarvan te allen tijde is verzekerd;
5. instrumenten, regelapparatuur en afsluiters zijn zodanig aangebracht, dat zij gemakkelijk vanaf de begane grond dan wel vanaf een loopbrug, bordes of trap kunnen worden bediend en verwisseld;

G. Energie

1. bij het in werking hebben van de inrichting wordt voortdurend gezorgd voor een zo hoog mogelijke energie-efficiency;
2. de vergunninghoudster voldoet aan afspraken die in de tussen het Ministerie van Economische Zaken en de NOGEPA gesloten Meerjarenafspraak (MJA) met de mijnbouwindustrie zijn vastgelegd;

3. na beëindiging, door de vergunninghoudster, van de Meerjarenafpraak (MJA) meldt de vergunninghoudster dit binnen 3 maanden aan het bevoegd gezag, met opgave van redenen van beëindiging van de Meerjarenafpraak.

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

drs. J.C. de Groot
Directeur Energiemarkt